

TÜRK DİLİ HATIRALARI

9

BEŞ KITALIK SEVDA TÜRKÜSÜ

Seher Durmaz

BEŞ KITALIK SEVDA TÜRKÜSÜ

Seher DURMAZ

BEŞ KITALIK SEVDA TÜRKÜSÜ

Seher Durmaz

BEŞ KITALIK SEVDA TÜRKÜSÜ

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Mizanpaj
Ahmet YOLAÇAN

ISBN
978-9944-125-15-4

Yayın Numarası
196

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası / İZMİR Tel: (0232) 252 20 96
Şubat 2007

Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkz.
Muhmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 00 Faks: (0212) 444 85 96

Kaynak Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 09 99 Faks: (0216) 328 35 89
www.kaynakyayinlari.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ YERİNE

BEŞ "KITA" LIK SEVDA TÜRKÜSÜ

Orada, bir kıta var uzakta. Bir vatan toprağının sevdalısı yaşar yıllardır, kara toprağında. Sabah - akşam gurbeti soluklar, kalbi hasret yumağı olmuş o yiğit edalı. Gece gündüz hazan çağlar, gönül havzında. Köpüklü dalgalar misali coşar, sonsuzluk denizinin yanı başında. Hep ıstırap gizlenir, mütebessim simasında. Sohbet–i Cânân yaşanır, nurefşan meclisinde. Kelime–i Tayyibe nümayândır menzilgâhında.

Bir gurbet şiirinin buruk nağmesi dokunur, Kırık Mızrap'ına:

"Kulaklarımda bir gurbet şiiri,
Nağmelerimde poyraz serinliği.
Düşüncem 'veda' diyor bu yerlere."

Yıllardır, nazarlarını suyun ötesine dikmiş milyonlar yaşar, vatan toprağının yanık bağrında. Sabah - akşam gurbet yağar, hasret yüklü sinelerine. Günleri aylar, ayları yıllar uzunluğunda geçirirler, zaman helezonunun çıldırtıcılığında. Her durağı bir ümit fecri, sabahları hicran rıhtımı, akşamları ise, vuslat koyu bilirler. Ruhları, sıla susuzluğu çeker; umutları, visal arzusu taşır. Dudaklarında, bir hazin nida okunur.

"Hey, gecemizi aydınlatırken uzaklaşan kamer!"

Bir gurbet şiirinin yanık nağmesi yankılanır, Dost sözüne müştak kulaklarında:

"Yuvadan ayrıldığım günden beri,

Gömdüm sineme sevinci, neşeyi;
Hasretim şimdi o mavi günlere."

Orada, bir gönül var uzakta. Bir gönül var; ummanlar ötesinde. Umman misali sine taşır, gurbetin bir köşesinde. Gönüllerde, marifet peteği örülür; onun irfan diliyle. Akıllar ziyalanır, hayret-engiz ilmiyle. Allah (c.c.) ismi dalgalanır, engin ikliminde. Zat-ı Yektâ'ya dair remizler, sır sarnıcından ruhlara süzülür. Dudağı kurumuşlar zemzeme kanar sebilinde. Yürekler heyecan içinde çarpar, bir an-ı seyyale yakalamak için.

Orada, bir derin gönül var; derinliğine hayran gönüllerin çok uzağında. Bir kerim gönül var; ikramına teşne konuklarının pek ırağında. Her zaman kervanlar konup kalksa da büyülü otağına; hasreti anbean yudumlayanlar çoktur büyülü mısralarında.

Orada, bir hayat var uzakta. Binlerce çocuğun, hayatı onunla tanıdığı; yüzlerce gencin, hayatın gayesine onunla ulaştığı ve onlarca büyüğün, ahir-i hayatına ışık tuttuğu bir ziya-bâr hayat. Zât-ı zü'l Cemal aşkına, hayatın fâni güzelliklerine göz kapanmış; Miraç Dilberi'nin nurdan yoluna adanmış; Mu'ciz-ül Beyan ahlakıyla bezenmiş bir örnek hayat.

Bir hayat ki gayesi ulvi, kaynağı sevgi… Bir hayat ki ufkunda mevsimlerin en hası, ruhunda Nurların Nuru gizli… Her anına bereket yağmış, her karesi mukaddes ıstırapla yoğrulmuş bir hayat.

Mevlana'nın yanık neyi, kâinatın ruhuna hasret üfler ya inilteriyle. Aslında o hasretin, bir vuslat arzusu olduğunu bilmeyen var mıdır veya "vatan-ı asli"ye doğru kanatlanan yüreklerin, özlem dolu çırpınışı olduğunu anlamayan kaç kişi vardır?

Şimdi, bu özlemle çırpınan kalpler coşkun; bu hasrete namzet gönüller taşkın ve bu hayatı özleyen gözler, dide-bân. Vuslat duygusu, her sinede bir karasevda. Hep kara yalnızlık soluklar O'nsuz sineler; hicranla yanar vicdanlar.

Bahar neşvesini duyanlar, can kulağıyla gûş eylemedeler bu dertli rehberlerini:

"Toprağın bağrına saçılan ışık tohumları gibi, yayılın cihana."

Işık tohumları olup yayılırlar cihana. Onlar yürür; yollar övünür. "Canan" yolunda, girerler reh-i sevdaya. Yürürken, ruhlarındaki manayı da taşırlar, soluk soluğa. Gül kırmızısına hasret ufuklara doğru koşarlar. Gül-i hamrâ olurlar; yüreklerindeki renk atmayan sevda ile yürürler.

Gülhan olurlar, gülberk olurlar, gülistan olurlar. İz bırakırlar tabiatlarının al renklerinden. Dünyanın dört bir yanında güller kızarır, onların renkleriyle. Yürürler ve uğradıkları her yer cennet bahçeleri gibi yeşerir. Muhabbete susamış ruhlar, onların al rengine boyanır ve çevrelerine gönüllerinin manalarından demet demet güller, çiçekler sunarlar. Bazen, o gül renkleri, binbir ıstırabın teessürüyle kan rengine bürünse de, mercanlar misali zâr zâr inlese de yılmazlar; bezginliği bilmezler. Hedeflerine yürürler, etraflarına gamzeler çakarak. Nazarları, binbir renkle tüllenen şafakları süzer; nabızları, soluklarını hiç kesmeyen mısralarla atar:

"Hiç durma koş süvarim, koş bu nurlu ufukta!"

Nurlu ufkun az gerisinde, şule olurlar, lem'a olurlar, berk olurlar. Berk-i Bekr'e mihman olurlar. Mum gibi eriyip de aydınlatmaya teşne olurlar. Işığa hasret en karanlık gecelerde ve hazanla sarsılmış bağlarda, çeşit çeşit ışık oyunları gösterirler. Her yerde ışıktan bir sürü iz bırakırlar. Güneşi asla batmayan bir dünyanın nuruyla aydınlanır ve aydınlatırlar. Hep ışık besteleri sunarlar felekten. Şafaklar ağarır, bu aydınlık yüzlerle. Onlar, güneşlerin söneceğini bilseler de asla sönmeyi istemezler.

"Gün gelip güneşler sönse de, sen sakın sönme!"

Damla olurlar, katre olurlar. Denizler gibi buharlaşıp yağ-

mura koşarlar; bulutlar gibi boşalıp toprakta demlenirler. Yer yer, çevrelerini dalgalarıyla sularlar; zaman zaman, uzakları buharlarından oluşan bulutlarla serinletirler. Yakın-ırak demeden, her tarafa ab-ı hayat sunarlar.

Tıpkı yağmur yüklü bulutlar gibi, neşe olup, ümit olup, sevgi olurlar da, şakır şakır her yana boşalırlar. Boşalırlar; muhabbete susamış kupkuru gönülleri, Bostan-ı Cinân'a dönüştürürler.

Sonra…

Nağme olurlar, güfte olurlar. Gül türküleri söylerler. Sevgiden korolarının aks-i sedaları neşelendirir dağı, taşı. Andelib-i Zîşan'la şereflenir sevda türküleri.

Sevgi olurlar, sevdalanırlar. Sevdaları büyür; mesafeleri aşarlar. Karasevdaya tutulurlar; çölleri geçerler. Şefkatle tüllenirler; kıtaları kucaklarlar.

Sevginin sırlı anahtarıyla, paslı kalpleri açarlar; en katı tabiatları balmumu gibi yumuşatırlar.

Çevrelerine sevgi mırıldanırlar, karşılaştıkları ruhları Güzel'e uyarırlar, çorak sinelere sevgiden tahtlar kurarlar.

Adımları sevgiden izler taşır; güneşin şuaları gibi. Şefkatten kanatlarıyla süzülürler arzın yüzünde. Her mevsimin yüzüne tebessümler yağdırırlar; hazan vurmuş gönüllere şebnem olup düşerler.

Ruhlarda sevgiden meşaleler tutuşur; kalpler, mürüvvetin fideliği hâline gelir; diller, sevda türküsüne eşlik ederler.

Günümüzün tekmil sevdalıları, sevda türküsünün nağmeleri ve bu kutlu sevdayı duyup sezenler, sinelerini açıp bekleyenler, yüz yüzeler bu ümit şafağında.

Dünya, sevgiyle dönmeye devam ediyor. Yedi cihana huzme huzme ışıklar yağıyor. Nur Çağı'ndan renklerle doğuyor mehtap. Binbir büyüyle ağarıyor sabahlar. Gökler yere rahmet döküyor,

ufuklarda şafak söküyor.

Mele-i Â'lâ'nın sakinleri, "reh-i sevda" ya girenlerin yollarına su serpiyor; sevda türkülerini de tebriklerle alkışlıyorlar.

Sineleri her zaman magmalar gibi köpürüp duran, sahabe fedakârlığını yaşatan, havari bahtına yetişen, ruhanilere de kardeş olma vasıflarıyla donanan bu kahramanlara gelince; her biri solmayan birer hatıra ve destanlık birer hikâye oluyorlar.

"Kim bilir, ne sürprizler var bu gelen şafakta?"

DOBRUCALI SABER HALA

> "Ufku engin dertlilerle iç içe,
> Gözleri hüzünlü, sinesi gamlı,
> Havarîler gibi ahd ü peymânlı,
> Nam u nişan bilmez, va'de vefalı;
> Ufku engin dertlilerle iç içe."

***

Dobruca. 460 sene Osmanlı'nın adıyla namlı bir Türk diyarı. Dört bir yanında aslımızdan bir isim, her köşesinde tarihimizden bir mühür, bir adımda kültürümüzden bin iz. Şehirleri manidar, insanları vefadar. Yolları sırlı, evleri arî. Tuna'sı coşkulu, sahili dalgalı. Dünü, tarihiyle yümnî; bugünü, hatıra yüklü.

Mecidiye. Dobruca'nın mana yüklü kasabalarından biri. Tevazu kanatlarının altında asalete bürünmüş bu kasaba, çok isim, nice mühür ve bin izle sertac. Kasabayla aynı adı taşıyan camisi bir saf yapmış, bir yürek eylemiş kasabalıyı. Nice başlar eğilmiş, nice dizler bükülmüş, nice alınlar yere değmiş bu alçakgönüllü mabette.

Mecidiyeli, Mecidiye Camii gibi, iki öğrenci yurduyla da bir saf, bir yürek olmuş senelerce. İki yurt ve pırıl pırıl öğrencileri, baş tacı olmuş alçakgönüllü kasabalının. Buralardan ışıldayan simalarla, çok kalplerin zulmeti çözülmüş, çoğunun dünyasına şafak sökün etmiş. Bu ışığın gölgesi, bütün Dobruca'ya vurmuş.

Dobrucalı'nın "ciğerpare" si olmuş, bu nâsiyesi parlak onlarca genç. Bu ışıltının kaynağında kaç yanık yüreğin sesi, kaç ak elin izi, kaç âşık gözün yaşı vardır, bilinmez?

Bilinen biri var ki; o da iki yurdun her türlü işinde canla başla çalışan, yurt için etinden tırnağından artıran, çalışanlara kucak açan, onların hislerini paylaşan, evini ardına kadar açan, elini bol sofrasını büyük tutan, hatta aşını yurda taşıyan candan bir kadın.

Saber Hala.

Yaşı altmışı aşkın, cana yakın, bakışı derin, yüreği engin, gönlü zengin.

Gözleri çekik, elmacık kemikleri çıkık, başı eğik.

Yüzü güleç, sözü bilgeç, özü dinç.

Saber Hala; Dobruca'nın ulu bir çınarı, sessiz bir çağlayanı.

Saber Hala; adına sabır işlenmiş, eline Hızır eli değmiş, yüreğine merhamet tohumu ekilmiş.

Hiç kimsenin öz halası değil; lakin öz hala kadar yakın, öz hala kadar aziz. Hep "hala" lakabıyla bütünleşmiş adı Dobruca-'da.

İyilik, onun için kolları çok bir ırmak olmuş. "Tuna" gibi coşkulu akmış, yüreğinden doğan iyilik damarları.

"Marûf" un her çeşidiyle kanatlanmış. Bir arı misali konmuş Dobrucalı'nın münbit yüreklerine. Özünün peteğini örmüş, balını yapmış.

Mecidiye'nin mahmur sokaklarından birine kurulu yer evine, konanın göçenin, haddi hesabı olmamış aylarca. Dobruca'ya ilk kadem basan Türk öğretmenlere menzil olmuş mütevazı evceğizi.

Bu ev, Medine'nin mesut evi, Mihmandar-ı Nebî, Hazreti Eyyûb el-Ensâri'nin evinden bir nebzecik huzur kapmış sanki. O evde yaşanan kudsî hazdan bir şule de, bu evde yaşanmış.

Allah Rasûlü'nü misafir etmenin doyumsuz huzuru Hz. Eyyûb'a has ise de, muhacirîni ağırlama saadetiyle kanatlanmış bir tarih boyu Ensar. Saber Hala da, -ona göre- güzide misafirleriyle tatmış böylesi saadetten. Evini yurdunu bırakıp gelenlere, evini açmanın bahtiyarlığını yaşamış doyasıya.

Ocağında hep sevgi tüttürmüş onlara. Bu sevgi, Allah içinmiş; zira fedakârlığından belliymiş. Bu sevgi, Allah'ı bulduran bir iksir imiş; zira menfaatten berî imiş.

Öyle ki, sevgisi kök salmış her iki yurda da. Kâh aşçı olmuş, kâh işçi ciğerparelerine.

Gece gündüz mihmandarlık yapmış aziz misafirlerine. Zorluk çekmesinler, hiçbir şeyden mahrum kalmasınlar, mahzun olmasınlar istemiş.

Gün olmuş, yurtta sabahlamış; gün olmuş yemek taşımış evinden sabah-akşam.

Hicret esnasında, Allah Rasûlü ve sadık arkadaşı Hz. Ebu Bekir mağarada iken, Ebu Bekir'in (r. a.) kızı Hz. Esma'nın, her gün Mekke'den yiyecek taşırken tattığı haz deryasından damlalar yudumlamış. Taşıdığı yemekler, hicretin iki kutlu muhacirine değilmiş; ama -ona göre- onlar da, o kutsal yolculuktan nasipdar imişler.

Hele bir aile varmış ki misafirlerinin arasında; onlara sevgisi çok başkaymış Saber Hala'nın. Oğul, kız ve torun sevgisiyle harmanlamış fedakârlıklarını. Manevi oğlunu iki öz oğlundan ayrı tutmamış. Manevi kızı, kendisine kız evlat arattırmamış. Eli kolu olmuş dar vakitlerinde Saber Hala'nın. Bu genç ailenin minik kızları, torun hasretini dindirmiş.

Saber Hala, ziynetlerini dahi vermek için çok ısrar etmiş manevi kızına. Reddetmiş elbet bu teklifi manevi kızı.

Dostları dîde, zinetleri hibe olmuş Saber Hala'nın "En Kutlu'nun yolunda " nadide bir temsille taht kurmuş kalplerde.

Benim de kalbimde kurulu bir tahtın var Saber Hala. Az mı tıklattık kapının tokmağını bayram sabahlarında? Az mı yedik sevgiyle yoğurduğun hamur işlerinden? Az mı içtik dualar eşliğinde pişirdiğin çorbalarından?

Etrafına saçtığın kerem incilerinden az mı hisseyâb olduk?

İhsanın, rahmetle esen rüzgârlar misali kuşattı Dobruca'yı.

Sonsuzluğa yelken açtın ihsan yüklü yüreğinle, Saber Hala. Fedakârlığın ne ulvi bir ideal oldu çokları için. Sen yüksek ideallere dilbeste oldun, gönül zenginliğinle.

"Temsil konuşunca, tebliğe hacet mi kalır?"

"Hâlin yanında, dilin sözü mü olur?"

Çok şey dinledik Saber Hala, senin hâl dilinden üç yıl. Çok şey okuduk ikram ve ihsan satırlarından.

Gelip de dönenler memnun ayrıldı sevgi tüten ocağından. Bir eli dolu kapını çalanlar, iki eli dolu ayrıldılar. Her ne kadar, dilinden çok şey anlaşılmasa da, hâl dilin hep konuştu durdu sürçmeden.

Dobruca'dan ayrılanlar geride, hep gözü yaşlı, siyanet meleği bir teyze bıraktılar.

Sen de, gidenlerin çıkınına yüreğinden sevgi boşalttın kâse kâse. Dualarla sarmaladın bedenlerini.

Aziz misafirlerinden birini de son yolculuğuna uğurlamıştın gencecik yaşında. Dobruca'da ışıldayan simalardan biri sönmüştü ebedi ışıldamak üzere. Herkes gibi senin de gözlerinin feri söndü, yüreğin sızladı, ciğerin dağlandı, iki gözün ağladı.

Kolay değildi tabii, Allah için sevmek. Kolay değildi Allah için sevdiğini ecele teslim etmek. Kolay değildi vatanlarına dönenlerin ardından su dökerken, birinin üzerine toprak serpmek ama sen biliyordun ki, senden evvel yelken açmıştı sonsuza bu yiğitlerden biri. Allah için sevdiğin aziz misafirlerin Allah için yaşıyor, Allah için ölüyorlardı. Allah için ölenler de ölmüyorlardı.

Onun ölmediğine sen de çok inanıyordun.

Yine sen biliyordun ki, Allah'ın ihsanı sonsuzdu. Cennet'in nimetleri bitmezdi, tükenmezdi. Allah için yaşayan Cennetmekân olacaktı.

"Mekânın Cennet olsun Bilal Hoca!" diyebildin ve yüreğine su serptin.

Senin yüreğin gidenlerle gitmemeli Saber Hala. Gelenlere açılmalı.

Unutma ki; Cennet-âsâ Dobruca'da, sonsuza yelken açacağınız nice aziz misafirlerin olacak Saber Hala. Nice ışıldayan simalar, ışık tutacak kararmaya yüz tutmuş yüreklere. El ele verip, saf saf dizilip, sonsuza yürüyeceksiniz şavklı yolun yolcusu olarak.

Dobruca'nın yümnî tarihine, bir " yâd-ı cemîl " olacaksınız mana yüklü hatıralarınızla.

Dobruca'nın bir ulu çınarı, bir sessiz çağlayanı Saber Hala!

MESAFELERİN ÖTESİNDEKİ İKİ SEVGİ

Sevgi dolu bir yüreği vardı. Yalnız, yüreğini dolduran sevgilerden ikisi bambaşkaydı onun için. Yedi yıl önce doğan bu iki sevgiyi, dinledikleriyle ve okuduklarıyla beslemiş, hayalleriyle büyütmüş ve bugünlere kadar getirmişti. Kalp öyle bir mekândı ki; bütün sevgilere yer vardı orada. Bu iki sevgi de tutunmuşlardı kalbinin bir köşeciğine de; tutuştukça tutuşmuşlar, alevlendikçe alevlenmişlerdi.

Bu iki sevgi, dualarını süsledi; umutlarını zenginleştirdi; ufkunu açtı. Evet, Rukiye'nin kalbinde böylesine yer eden iki sevgi, iki mukaddes yolculuktu; mesafelerin ötesine varıştı; umuda tutunuş, sonsuzluğu yudumlayıştı.

Aklında Sevgili'nin Sevgilisi, hayalinde O'nun ağaran ay yüzü, dilinde "Muhammed" adı, burnunda Gül-i Hamra kokusu, gözünde güneşten enver ziyası.

Araya araya izini bulmak, izinin tozuna yüzünü sürmek.

Hub Cemali'ni bir kez olsun düşte seyretmek.

Rukiye'nin yüreğini dolduran iki sevgiden ilki, dillerin söylediği sözlerin O'nun ismiyle güzelleştiği Efendimiz'in sevgisi. Diğeri de; Hicret. Orta Asya'ya gitmek, orada yaşamak, orayı yaşamak, soydaşlarıyla tanış olmak, asırları aşmak ve atalarının izini sürmek.

Geçen yazın başları. Rukiye'ye, sade düğününün hemen ardından iki yolculuk görünüyor: İki mukaddes yolculuk. Yedi yılı

aşan ama bir aya sığan iki sevginin yolculuğu. İlki umre, ikincisi Orta Asya yolculuğu.

Henüz çiçeği burnunda bir çift Rukiye ve eşi. Kutsal topraklardalar. Mekke'in toprağı, Kâbe'nin etrafı, Medine'nin havası, Ravza-ı Mutahhara'nın kokusu.

Etekleri Rahmet dolu, yürekleri merhamet soluklu, ufukları Sonsuz buutlu dönüyorlar memleketlerine. Önlerinde bir sılayırahim gözüküyor. Pek ağır gelse de bu, onlar için ifası zorunlu bir ziyaret. Mevsim yaz, hava sıcak, yollar uzun ve yolculuk meşakkatli. Ana diyarına ulaşıyorlar. Bir iki günü geçiriyorlar hoşça. Lakin Rukiye'nin aklı hep Kâbe yönünde, Peygamber Köyü'nde, Ravza kokusunda.

Nitekim o gece rüyasında tekrar varıyor kutsal topraklara.

Gece yarısı, teheccüd zamanı fırlıyor yatağından ve Kâbe'ye koşuyor bir başına. Yolun yarısında bir ışık tufanı ve bir koku sarıyor etrafı. Koku, Gül-i Rânâ kokusu. Bir de, ışığın geldiği yöne nazar edince, yirmi beş yaşlarında, ay yüzlü, mütebessim çehreli Sevgililer Sevgilisi karşısında durmuyor mu? Sağ eli kalbinde Rukiye'nin. İki sevgisinden birini yokluyor sanki.

Peygamber sevgisinin, umre ve sonrasında gördüğü rüya ile temessül edişi.

Kim bilir, Rukiye, umrede ne duygular yaşadı? Ne manalı gözyaşları akıttı? Nasıl attı yüreği Kâbe'ye koşarken? Ne okudu dili Ravza'ya varırken?

Bir başka açıyor nemli gözlerini dünyaya düş sonrası Rukiye. Salât u selam okuyor dili, Sevgili Peygamberimiz'e. Şükrediyor böyle düş gösteren Rabbi'ne. Nimet-i İlahî'yi minnetle yâd ediyor.

Aradan bir hafta geçiyor. Rukiye, eşiyle birlikte Orta Asya yollarında. Yolculukları, Asya'nın ıssız bir köşesine doğru. Ana

yurttan ata yurda çevrili Rukiye'nin elâ gözleri. Çeyizi birkaç valiz… Yüreğinde hicret sevgisinin aklığı.

Rukiye, ardında bırakıyor doğup büyüdüğü toprakları, ana kucağını, baba ocağını, dost meclislerini. Anasının nazlı kızı, dostlarının ilgi odağı olduğunu unutturuyor bu yolculuk ona. Şimdi ana olma yolunda, şefkat dağıtma umudunda, dostlar bulma, ilgi sunma duasında. Dini onun membaı, dili manası, ilmi azığı, kültürü süsü oluyor. Orta Asya rüyası gerçek oluyor ama öyle kolay mı ana olmak, şefkat sunmak? Sızı ister, sancı ister.

Rukiye, yeni gelin. Oturdukları ev, neredeyse kırk yıllık. Eşyaları kullanılmış. Aldıkları birkaç parça eşya ile sürdürüyor hayatını. Canının çektiğini bulması pek güç; dostlarıyla buluşması pek nadir. Kocası öğretmen ve oldukça yoğun bir hayatın içinde. Kendisine dilediği kadar zaman ayıramıyor. Termometrenin eksi otuzlara kadar indiği oluyor. Kar – buz hiç eksik olmuyor. Bazen, in – cin top oynuyor sokaklarda. Rukiye'nin canı çok sıkılsa da sevgisine halel gelsin istemiyor. Yedi yıl boyunca yüreğinde yaşattığı hicret sevdasını doyasıya yaşamak istiyor. Her şeye rağmen o, zengin dilimizi öğretebileceği, diline yeni bir dil ekleyebileceği, yeni öğrencilerinin ve dostlarının olabileceği günlerin çok yakın olduğu umudunda. O, şimdi gülnihâlleri özlüyor, baharı gözlüyor.

Gece yarısı, teheccüd zamanı yaşanıyor ata yurdun sımsıcak bağrında. Rukiye'nin gözlerinde hâlâ uyku yok. Bir kabz hâli yaşıyor gecenin siyah zülüfleri arasında. Masasının başında derin düşüncelerin eşiğinde. Uyku ile uyanıklık arası bir hâlde iken yaşadıkları, gecesine ağaran şafak, kışını müjdeleyen bahar oluyor.

Bir manevi büyüğün bir sözü yankılanıyor önce odada. Sonrasında Efendimiz'in (s.a.s.) varlığını hissediyor. Yer ve tavan sallanıyor, masa yerinden oynuyor ve kendisi de tir tir titriyor heybet ve haşmetten. Koku, yine Gül-i Rânâ kokusu; heybet Efendimiz'in heybeti…

Rukiye'nin, mesafeler ötesindeki evi hicret otağı; misafiri, hicretin en büyük sahibi oluyor.

Bir başka bakıyor nemli gözleri Rukiye'nin geceye. Sağ eli yine kalbinde. Yedi yıllık iki sevgisini yokluyor âdeta. Salât u selam okuyor dili, Sevgili Peygamberimiz'e. Şükrediyor Rabbi'ne. İkram-ı Kerîm'i minnetle yâd ediyor.

Efendimiz'in nur cemalini seyir, her hâliyle güzel olmalı. Rüyaların, hayallerin ve hayatların baş tacı O.

Hicret manalı seyahat, başından sonuna aydınlık olmalı. Muhacirlerin, Ensar'ın, Mekke ve Medine'nin nuru O.

İki mukaddes seyahat. Mesafeler ötesindeki iki sevgi. Bu iki sevgiyi yaşayan kalp ve Mün'im-i Kerim'in, bu kalbi, En Sevgilisi ile sevindirmesi.

Sevgi dolu bir yüreği var. Yalnız, yüreğini dolduran sevgilerden ikisi bambaşka onun için.

ÜMMÜHAN HANIM'IN HİCRET HANESİ

1993 yılı ramazanıydı. Dünyanın, âdeta bir renk ve ışık ülkesine döndüğü aydı. Mabetlerin nûrefşân iklimi, gönüllerin apaydınlık derinlikleri ve mana soluklanan haneleriyle cihan, büyülü bir şehrâyin yaşıyordu.

Ülkeler, şehirler, kasabalar, ramazana "hoş-âmedî" etme neşvesiyle, sanki yeniden canlanmışlardı. İnsanlar, haneler, bir ışık yumağıyla sarılmışlardı.

Kışın -hiçe sayılamaz- etkisine rağmen, mor tepeciklerin, suyu duru derelerin, tertemiz göletlerin, yetişkin ağaçların arasında, şirin bir gurbet kasabası da kendine has şivesiyle karşılıyordu on bir ayın sultanını. Bir küçük camisiyle, üç-beş mahallesiyle ve üç-beş yüz hanesiyle.

Bu ayda, kutlu sürurú en çok hisseden, nurdan yumağa sımsıkı sarılan bir hane vardı bu şirin kasabada. Bahçesinde rengârenk gülleriyle, boy atmış ağaçlarıyla, dal budak salmış asmasıyla bir hoş hane. Yılların getirdiği bir hasretle karşılanıyordu yepyeni ramazan bu mesut hanede. "Hoş-âmedî" edilen yalnız ramazan değildi bu sımsıcak yuvada. Bir misafirleri daha vardı ki en az ramazan kadar bereketle gelecekler, hasret yüklü yılların acısını dindireceklerdi. Çifte şenlik havası kuşatmıştı evi, köşe bucak. Tıpkı, ilk şehrâyinden esintiler vardı gönüllerde. Kutlu Nebi'nin (s.a.s.) Medine-i Münevvere'ye teşriflerinde yaşanan bayram havasından izler okunuyordu simalarda.

Karadeniz aşılmış, uzun yollar tüketilmiş, bağ-bayır geçilmişti. Yüksek binalar gözlerden kaybolmuş, uçsuz bucaksız araziler, bir bir geride kalmıştı.

Güneş, yer yer, kar beyazlığıyla kaplı tepeciklerin arasından peçesini sıyırıyor; tabiatın güzelliğine güzellik katıyordu. İkindiden esintiler yansıyordu ufuk çizgisinde.

Ümmühan Hanım, gözleri ufukta, dimağı on dört asır öncesinde, yüreği Kutlu Muhacir'in hicret ikliminde, yoluna devam ediyordu. Issız yollarda aheste aheste ilerleyen arabanın içinde, yeni bir hayata, meçhul bir geleceğe doğru adım adım ilerliyordu.

Yanında kocası vardı. Belki de o, kocasının yanındaydı. "Her hâl ve şartta kadın, kocasının yanında olmalı." demez miydi, sevgili anacığı? Yine böyle demişti de, yolcu etmişti kızını, gözyaşlarını nasır tutmuş elleriyle silerken. İşte, kocasının yanındaydı şimdi. Kara kışta bile yeşilliğini kaybetmeyen bu topraklarda, yiyecek lokmaları, içecek suları vardı demek.

Hem, O'nun için çıkmamışlar mıydı bu kutsal yolculuğa? O'nun adını minarelerde yüceltmek, Hak Kelâm'ı kalplerde yeşertmek için istememişler miydi bu şerefli göçü?

Öyleyse, geleceğin bilinmezliğinin, kalacak yerin belirsizliğinin lafı mı olurdu? Gelecek, bir kenara bırakılmalı ve bu hazin topraklara ayak basmanın hazzı, doyasıya yaşanmalı değil miydi?

Şoförün de ikazıyla bir mütevazı caminin önünde durdular. Burası, Ümmühan Hanım'ın eşinin, görev yeri olmalıydı. Her iki yolcunun da bakışları, bu alçakgönüllü mescide odaklanmıştı. Hülyalarını, beş vakit yankılanan ezanlar, bu kutlu çağrıya koşan adımlar ve inançla köpüren yürekler doldurmuştu. Bu alçakgönüllü mescidin önünde firdevsî musikiler dinliyor gibi olmuşlar ve kendilerini bir zevk zemzemesinde buluvermişlerdi.

Ümmühan Hanım, kocasının vazife yapacağı camiden buğulu gözlerini ayırdığında, vakit, iftar muştusuyla coşkundu.

Çok geçmeden de, bu coşkunun doyasıya yaşanacağı evin önündeydiler.

Bu hanedeki coşkuya, sevince ne yorgunluk dayanırdı, ne de mahzunluk. Sımsıcak bakışlarla, güvenle tüllenen simalarla ve uhrevîliğe açık sinelerle karşılanmıştı misafirler.

Böylece, üç beş valizlik bir hayatın ilk basamağını geçmişlerdi.

Kutlular'ın soluğuna âşık iki yolcu, en az o kadar Kutlular hayranı bir ailenin iftar sofrasında bulmuşlardı kendilerini.

Sofra, evin en ferah köşesinde kurulmuştu. Dört dörtlüktü. Servisler birbirini takip ediyor ve ısrarların ardı arkası kesilmiyordu.

Sonrasında, evin en büyük odası tahsis edilmişti kendilerine. İtirazlar fayda sağlamamış, mahcupluk pek işe yaramamıştı.

Ümmühan Hanım, gözünde tüttürdüğü hicret sevdasını, ilk defa bu tipik Tatar evinde tatmış oluyordu.

Ev sahibi Meryem Abla, güleç yüzüyle, içten tavırlarıyla ve tatlı şivesiyle, ilk günden Ümmühan Hanım'ın gönlünü fethetmişti. Ah, bir de şu sonu gelmeyen ısrarları olmasaydı!

"Bu kocaman ev, size de yeter, bize de. Hiçbir yere gitmek yok!"

Ümmühan Hanım, bundan başka bir seçeneğinin olmadığını, günler geçtikçe daha iyi anlamıştı. O zamanın şartlarında, gurbetin bu ücra köşesinde, kiralık bir ev tutmaları mümkün gözükmüyordu.

Kocası da, hiç zaman kaybetmeden vazifesine başlamıştı. Çaresiz, bu fedakâr insanların evini paylaşmaya ikna olmuşlardı.

Peki, bu diğerkâm insanlara, yük olmaya nereye kadar devam edeceklerdi. Bir başkasının yanında ne kadar yaşanırdı ki?

Bu evhamlar, Ümmühan Hanım'ın içini günlerce kemirip durmuştu.

Bu hicret hanesine, ev sahiplerinin iyiliğine ve kocasının vazifesine diyecek hiç bir şey yoktu. Her birine hürmeti sonsuzdu Ümmühan Hanım'ın ama ya yabancı bir memleketin şartlarına alışmak?

İşte bu, hiç kolay değildi. Burada hayat standartları düşüktü. Su, altın kıymetindeydi. Karanlık gecelerin sayısı belirsizdi. Çarşı-pazarda her şey gramla satılıyordu âdeta. Hem istenilen her şeyi bulmak imkânsızdı. Hatta koca memlekette bulaşık deterjanı dahi yoktu. Meryem Ablalar, bulaşıkları sabunla yıkıyorlardı. Yemekler yağlı olduğundan, bu çoğu zaman çekilmez bir hâl alıyordu. Ümmühan Hanım, valizinde getirdiği şampuanıyla kaç kez bulaşık yıkamıştı ama bu, nereye kadar devam edecekti.

Beyaz ekmek de yoktu. Sebze sınırlıydı. Esasen, burada herkes, ektiğini biçiyordu. Alın teri önemliydi. Meryem Ablalar da, evlerinin önündeki bahçelerini ekiyorlar ve buradan aldıkları mahsulle, kışı geçiriyorlardı. Velhasıl, buralarda, cennet-âsâ vatandaki bolluk ve bereketten eser yoktu.

Mahrumiyetlere katlanmak, yemek alışkanlığını değiştirmek ve alışveriş lüksünü terk etmek, büyük bir irade gerektiriyordu. Bütün bunları ev sahiplerine sezdirmemek için de, ayrı bir çaba elzemdi.

Neyse ki, günler geçtikçe Ümmühan Hanım, hicret hanesine alışıyordu. Daha doğrusu alışmak zorundaydı.

İnsandı sonuçta. Canı bir şeyler çekebilirdi. Öyle de oldu. Ümmühan Hanım'ın canı, günlerdir limon çekiyordu. Bir adet limon olsaydı, şu yağlı yemekleri daha kolay yiyebilecekti belki de ama ne mümkün! Bütün pazarları alt üst etmelerine rağmen, bir tane limon bulmak nasip olmamıştı. Aşeren bir kadın gibi diretmişti günlerce "limon limon" diye Ümmühan Hanım.

Yine bir gün sıkı sıkı tembihlemişti kocasını, limon bulup getirmesi için. Çok da ümitliydi. Pazara, Türkiye'den limon gelmiş

olabilirdi. Maalesef, akşam, pazar poşetlerinden limon çıkmayınca Ümmühan Hanım odasına çekilip bir çocuk gibi ağlamıştı.

Aslında hicret sevdasına da toz kondurmak niyetinde değildi. Eşinin, camide mühim bir vazifesi vardı. Bu hizmetin kutsiyetine, nefsi arzu ve beşeri ihtiyaçlarla halel getirmekten çekiniyordu.

Semavi seyahatlere denk sayılabilecek böyle engin gayeli bir göçe, leke düşürmekten korkarak tir tir titriyordu.

Muhacirler, yurtlarını yuvalarını bırakmış ve ondan önce de, beşerî arzularından, nefsanî isteklerinden hicret etmemişler miydi? O kutlular, önce isyandan itaate, nefsanilikten ruhaniliğe ve sonra da Mekke'den Medine'ye göç etmişlerdi.

Hem, Cenâb-ı Allah Tevbe suresinde buyuruyordu ki:

"Muhacirlerden ve ensardan o ilkler, o önde gidenler ve bir de ihsan şuuruyla onlara tâbi olanlar var ya, Allah onlardan razı, onlar da Allah'tan razıdırlar."

Ümmühan Hanım, her ezan vakti ihtiyaçlarını unutuyor ve arzularına ket vuruyordu. Sabır kahramanlığından nice hatıralar diziyordu günlerine.

Sabır, yemesi acı ama neticesi tatlı bir meyveydi. Az sabır, nice semereler vermişti bu bahtiyar hanede.

Öyle bir gün gelmişti ki, komşularla sohbet meclisleri kurulmuş, hazin hatıralar eşliğinde, gözyaşları dökülmüştü. Ümmühan Hanım, dil, din ve kültürlerine yabancılaşmış bu insanlarla, kardeş gibi olmuştu. Onlarla bildiklerini paylaşmış, kültür mirasımızın bir neferi hâline gelmişti.

İnanmaya teşne gönüllere muhabbet akmıştı Ümmühan Hanım'ın dilinden. Hayatın asıl gayesine açılan akıllar ve kalpler olmuştu Meryem Abla'nın evinden.

Elim hatıralar yankılanmıştı bu hicret hanesinin duvarlarında, gözü yaşlı yaşlıların dilinden. Yine bir gün, bir yaşlı kadın-

cağız anlatmış, onlar dinlemişlerdi. O hüzünlenmiş, onlar da bu hüzne, gözyaşlarını ortak etmişlerdi:

"Sürgün şehrinin ten kızartan sıcağında çalışıyorduk. Bir askerin kurşunlarına hedef olmak üzereydik. Hepimiz korkudan titriyor ve çaresizlik içinde çırpınıyorduk. İçimizden biri, gözlerimizin önünde can vermişti. Her an sıra birimize gelebilirdi. Bu durumda ne yapılabilirdi ki?

O sırada, yaşlı bir adamcağızın kısık sesi yankılandı kulaklarımızda:

'Salavat getirin.'

Hemen içimizden salavat getirmeğe başladık. Asker, ikinci bir cana kıymadan oradan uzaklaştı."

Ümmühan Hanım, yaralı hatıralara bir merhem olabilmenin mücadelesini vermişti günlerce, haftalarca.

Kimi zaman elim hatıralarda, kimi zaman acı hadiselerin birer canlı şahidi olan çizgi dolu simalarda görmüştü sabrı. Yoksunluklar bir yana, Allah'a şükredecek o kadar çok nimet vardı ki burada.

Her şeyden önce, kendilerine bağırlarını açan, onları kucaklayan ve barındıran bir ailenin yanındaydılar. Bu hanede sevilmişler, hep izzet ü ikram görmüşlerdi. Meryem Ablalar, kendileri fakr u hacet içinde bile olsalar, onları öz canlarından daha üstün tutmuş, nefislerini nefislerine tercih etmişlerdi.

Ümmühan Hanımlar bu hanede, tam bir yılı doldurmuşlardı. Ancak bir yıl sonra, bir kiralık eve taşınabilmişlerdi ama mahrumiyetler peşlerini bırakmamıştı. Ümmühan Hanım, susuzluğun, karanlık akşamlar yaşamanın ne demek olduğunu çok iyi öğrenmişti. Misafirlerine çay yapabilmek için, gece yarısı beş kat merdiven inip, su taşımanın güçlüğünü yaşamış, binbir endişeyi iliklerine kadar hissetmişti. Kendileri gibi üç beş insanın, birçok çaresizliğine şahit olmuştu.

Hepsinden zoru da, Meryem Ablalar'dan ayrılmak olmuştu. Meryem Ablalar için de, onlardan ayrılmak. Evi paylaşmaktan, aynı sofraya oturmaktan mahrum kalmak, onlara giran gelmişti.

Zira aralarında öyle bir kardeşlik yaşanmıştı ki, nesebi kardeşlikten kat kat üstündü.

Bir yanda Ümmühan Hanımlar "istiğnayı" temsil etmişler, diğer yanda Meryem Ablalar, "hasbîliği" yaşatmışlardı.

Belki de, on dört asır evvelinde yaşanan kardeşliğin bir gölgesiydi bu.

Medine'de üfül üfül esen kardeşlik havası, asırlara ve arzın dört bir yanına sirayet ediyordu.

On iki yıl sonra.

Ümmühan Hanım, vatanın gül kokulu topraklarından seyrediyor, gurbetin ak ufuklarını. Hicret hanesi, hatıralarının ışığında, hane sakinleri de dualarında yaşıyor. Mor tepeciklerin, suyu duru derelerin, tertemiz göletlerin, yetişkin ağaçların arasında, bir küçük camisiyle, üç – beş mahallesiyle ve üç - beş yüz hanesiyle şirin bir gurbet kasabası.

Bu kasabada, bahçesinde rengârenk gülleriyle, boy atmış ağaçlarıyla, dal budak salmış asmasıyla bir hoş hane.

Bu kasabaya yolu düşen, bu hanede konaklayan hangi konuk vardır ki, Medine'den üfül üfül esen kardeşlik havasını teneffüs etmesin, oraya has saadeti iliklerine kadar hissetmesin…

VALANTİNA'NIN TÜRK DOSTLARI

Onu, ilk defa, bir Türkçe gramer kitabına gömülmüş; büyük bir dikkatle çalışırken gördüm. Yaşı ilerlemiş olmasına rağmen öğrenme azmi içindeydi. Yanına doğru sokuldum. Selam verdim. Bütün dikkatini verdiği kitaptan başını kaldırarak selamımı aldı. Beni tanımamasına rağmen gülümsedi. Ben ise onu tanımakta gecikmedim. Türkçe öğrenmeye bu kadar meraklı, güler yüzlü bu bayan, Valantina Hanım'dan başkası değildi.

Valantina Hanım, bir aile dostumuzun apartman komşusuydu. Her görüştüğümüzde, mutlaka ondan bir söz açılırdı. Onun hakkında hep güzel şeyler dinledim.

Kendisi mühendisti. Çocukları ise, profesyonel dansçılardı. Hatta dünya çapında ödül de almışlardı. Buna rağmen, mütevazı bir hayat sürüyorlardı.

Türk aile ile tanışması, balkonuna anten takmaları ricasına dayanıyor. Bu ricayı reddetmiyor Bayan Valantina. Kısa zaman sonra da manevi bir oğul, gelin ve torun sahibi oluyor. İşte o gün bugün, düşmanları çatlatacak bir komşuluk yaşıyor bu Türk aile ile. Böylelikle Türkçe ile de tanışmış oluyor. Türkçe hayranlığı her geçen gün artıyor. Her dinleyişinde "Kulağı okşayan bir nağme " gibi geliyormuş ona dilimiz. Hiçbir şey anlamasa da büyülendiğini ifade ediyormuş dilimizden. Gün geçtikçe, Türkçemizi öğrenme merakı artan Valantina Hanım, şimdi bu merakını gideriyor büyük bir zevkle. O, dilimizle sıkı bir dostluk içinde.

Valantina Hanım'ın dostluğu, sadece dilimiz ile sınırlı değil. Türk aile ile kurduğu dostluğu da aynı ölçüde gelişiyor.

Bir gece yarısı... Valantina Hanım'ın kapısı çalınıyor usulca. Büyük bir merak ve endişe içinde koşuyor kapıya. "Kim o? " demeye kalmadan, kendisine seslenen telaşlı ve mahcup ses, merakını gideriyor; lakin endişesini artırıyor. Zeynep, nefes nefese, oğlu Ekrem'in çok ateşlendiğini, evlerinde ateş düşürücü kalmadığını, onlarda olup olmadığını soruyor. Bayan Valantina, evinde olmadığını ama yarım saat içinde bulup ulaştıracağını söylüyor. "Geçmiş olsun! " dilekleriyle, komşusunu uğurladıktan sonra, soluğu bir başka komşusunun kapısında alıyor. Özür dileyerek ifade ediyor meramını. Aralarındaki samimiyetine güvenerek ya ilaç, ya da ilaç alacak kadar borç para istiyor eski komşusundan. Komşusunun cevabıyla Valantina Hanım, beyninden vurulmuşa dönüyor. Komşusu, Türk komşularına verecek ilacı ve parası olmadığını söylemektedir. Büyük bir üzüntü içinde ayrılıyor eski komşusunun kapısından ve o günden bu yana da bir daha çalmıyor bu kapıyı, eskiden olduğu gibi.

"Türk komşularımı sevmeyeni ben de sevmem!" Bu, Bayan Valantina'nın, yaşadıkları binada koyduğu yeni bir kural oluyor. Komşuları ile ilişkilerinde, bu kuralını dikkate alıyor. Komşuları, Valantina Hanım'daki bu değişikliğe anlam veremeseler de, bu kuralı göz ardı etmemeğe çalışıyorlar.

Küçük Ekrem, ateşler içinde yanar da, Valantina Teyzesi, onun imdadına yetişmez mi hiç? Çok geçmeden beklenen ilaçla beliriyor kapıda. Ekrem'in başucundan da ayrılamıyor uzun bir süre. İlacın hikâyesini ise, borcunu ödedikten sonra anlatabiliyor Zeynep'e.

Bir başka gün… Valantina Hanım'ın birkaç komşusu için, ilginç bir manzara yaşanıyor binalarının önünde. Zeynep'in ailesi, Kırım Türklerinden ve yaşadıkları köy de kızlarına yaklaşık yarım

saatlik uzaklıkta. Zeynepler, anne ve babalarını yolcu ediyorlar apartmanın çıkışında. Anne ve baba, kızlarıyla ve damatlarıyla ayrı ayrı vedalaşıyorlar. Damatları da, kayınvalide ve kayınpederini uğurlarken ellerini öpüyor hürmetle. Rus komşuların şaşkınlığı büyük! Valantina Hanım ise, müsterih ve onların ilk şaşkınlığını üzerlerinden atabilecekleri kadar da bilgili bu konuda. Onlar soruyorlar, Bayan Valantina cevaplıyor. Daha önce, Zeyneplere yönelttiği sorulara, şimdi kendisi muhatap oluyor ve bu örnek tablonun sırrını izah ediyor komşularına:

– Senin Türkler, ne yapıyorlar böyle Valantina?

– Zeynep'in anne ve babasını yolcu ediyorlar.

– Bu ne iltifat böyle!

– Anne ve babaya, dinlerinde çok değer veriliyor. Hatta "üff" bile denmeyecek kadar büyük değer.

– Peki, kızları kadar damatlarından da mı saygı görüyor bu anne-baba?

– Öyle. Kayınvalide ve kayınpeder de anne-baba yerinde sayılıyor.

– Ya damatlarının ellerini öpmesine ne diyeceksin?

– Türk geleneklerinde, büyüklerin, - özellikle de anne ve babanın- elini öpmek, önemli bir saygı ifadesi.

– Yaa!

Bayan Valantina, komşularının sorularını cevaplamaktan hiç şikâyetçi değil; bilakis oldukça memnun. Zira o, hoşgörülü, alçakgönüllü ve anlayışlı bir bayan. Önyargıya küs, doğruya dost; bilgiye açık, değerlere âşık. Komşularının tepkilerine de çok alışık.

Gün geçtikçe, Bayan Valantina'nın Türk komşularıyla olan dostluğu gelişmeye devam ediyor. Onlara gelen her misafire ilgi gösteriyor. Bir göz hatırı için nice gözler seviyor. "Dostun dostu da dosttur." kuralına göre, dostlarının sayısı da çoğalıyor. Bilhassa, üniversiteli kız öğrencilere karşı ilgisi ve sevgisi bambaşka.

Öğrenciler, giyimleri, davranışları ve konuşmalarıyla onun takdirini ve kalbini kazanmışlar.

Valantina Hanım için çok güzel bir gün. İki Türk misafiri var evinde. Yüzü gülüyor, evin içinde dört dönüyor.

Sofrası misafirlerine göre: Sebze, salata, meyve suyu, tatlı. Sohbeti sevgi örülü: Dil, bilgi, kültür, hayat, hoşgörü. Hatta bir odasının köşesinde de misafirleri için bir seccade serili. Onlar, içlerine sinerek yesinler, gönül rahatlığı içinde otursunlar ve de kendi ibadetlerini yapabilsinler diye.

Bir Pazar günü, Valantina Hanım, Türk dostlarından birkaçı ile bir kilisede. Onların isteği üzerine, kiliseyi gezdiriyor.

Bir Cuma sabahı, Valantina Hanım, Türk dostlarından biri ile şehir merkezinin tek camisi olan Kebir Camisi'nde. Kendi isteği üzerine, ilk cami ziyaretini gerçekleştiriyor.

Dinler, diller ve kültürler ayrı ama bu ayrılıkların hiçbiri, ne komşuluğa, ne de dostluğa mâni. Bayan Valantina'nın komşuluğu ve dostluğu misali.

JANAT'IN FANUSTAKİ HAYATI

Telefondaki ses, kibar olduğu kadar da ısrarlıydı. Beni, evlerine davet eden bu kibar ses:

– Ablacığım, Kazakistan'dan bir misafirimiz var. Tanışmak istersiniz diye düşündüm. Sizi, hemen bize bekliyoruz.

Bu daveti reddetmek mümkün müydü? Bir üst sokağımızda, Orta Asyalı bir misafir olup da onunla tanışmamak olur muydu?

Sıradan bir günün yorgunluğunu üzerimden alıveren bu davete icabet ettim hem de bir sokaklık mesafeyi koşarcasına.

Orta Asya'ya çağrılsam, gidişim böyle mi olurdu? Niyazım mı olur, yoksa nazımdan mı usanırdı Orta Asya?

Çok geçmeden hoş bir sohbetin içinde, Janat'ın sımsıcak dünyasında, belki de fanustaki hayatında buluverdim kendimi.

Janat, Eskişehir'de okuyan, on kadar Kazak öğrenciden biriydi. Bu yıl, Kimya Öğretmenliği Bölümünün son sınıfında okuyordu. Yüsra Mesude ile Eskişehir'den tanışıyorlardı. Şimdi de bir vesile ile Yüsralar'ı ziyarete gelmişti.

Sıcacık bir dünya ve fanus içindeki hayat bir saate sığar mıydı, bilmiyorum ama salondakilerin içi içine sığmıyordu. Janat, ana dili gibi kullandığı Türkçesiyle bizi aldı ve oralara götürdü. Orta Asya'ya, bir güzel Kazakistan Şehri Akmescit'e, bundan altı yedi yıl öncesine.

Akmesçit'te, bir Türk koleji ve çok yakınında da, aynı kolejin öğrenci yurdu… Janat, hem kolejin, hem de yurdun öğrencisi.

Lise yılları boyunca yurdu ile okulu arasında mekik dokumuş, durmuş. Ona göre, hem yurtları hem de okulları özel bir koruma altındaymış. Bunu hissetmedikleri gün yokmuş neredeyse. Bir huzur ikliminde yaşamanın, güven duymanın, sevgi almanın, başarı üstüne başarı tatmanın yanı sıra, hayatları da âdeta bir fanus içinde gibiymiş. Pırıl pırıl bir hayat; toz konmaz, leke kaldırmaz, hiçbir şeyin zararı dokunmaz.

Talihsiz gibi gözüken bir gece yaşanmakta, yurtta kalan öğrenciler için. Üç beş sarhoş, nasıl olduysa girivermişler içeri. Koridorda ilerlemekteler. Haberi alan her öğrencinin, korkudan yüreği ağzına gelmiş. Ne yapsalar da, bu insanları yurttan uzaklaştırsalar? Onların şerlerinden nasıl emin olabilsinler? Herkes çaresiz, bir yere sinmişken, birden bir nur yüzlü zat belirmiş koridorun bir başında. Kötü niyetli adamlarla kıyasıya mücadele etmiş. Nihayetinde onları mağlup ederek, yurttan uzaklaştırmış. Kendisi de, bu zorlu mücadeleden hemen sonra gözden kaybolmuş. Geride, mücadeleden emareler kalmış.

Olayı hayretle seyreden öğrenciler, büyük bir felaketten, nur yüzlü, güçlü zatın sayesinde kurtulmuşlar. Bir de, kendilerini karşılıksız, tek başına kurtaran bu nur yüzlü zatın, Allah'ın aslanı, şehitlerin efendisi Hz. Hamza (r.a.) olduğu malum olunca, hayretleri daha da artmış. Bu sır kapısı karşısında, Allah'a topluca şükretmişler.

Allah'ın kudret eli başlarının üstünde, bir yed-i Beyza gibi nurefşan eller ellerinde. Okul ve yurtları manevi koruma altında.

Janat, bu İlahî ikramı anlatıyor, nimeti tahdis nevinden. Sonra da, yaşanan ikramı, bir başka ikramla mezcederek, bir vefa duygusuyla kanatlandırıyor. Böylesi âli ruhların sevindiği, yürüdükleri yolların övündüğü vefa insanlarını yâd ediyor. "Yâd eller" demeden nice diyarları mesken tutanlar kuşatıyor dilini. Janat, Akmesçit'te tanıdığı, görüştüğü Türk ailelerinin, öğretmenleri-

nin kulaklarını çınlatıyor. Onların ellerindeki dostluk buketleri, dillerindeki kardeşlik neşideleri, gönüllerindeki "Kevser" çağıltıları, Janat gibi nice arkadaşının, akrabasının gözlerini kamaştırmış hep.

"Ben, bize gerilen kanatlar altında yaşadım hep. Bir annenin, çocuklarını şefkat kanatları altında tutuşu gibi."

"Hâlin yanında dilin sözü mü olur? Öğretmenlerimdeki ve ablalarımdaki hâl, ışığın göründüğü ufka çevirmişti bakışlarımızı."

"Onlar, yansıttıkları güzelliklerle büyülediler bizi."

Janat, ifadelerindeki coşkuyla bizleri de coşturmuştu. Gözleri nemlenenler, yüreği kabaranlar ve reh-i sevdaya koyulanlar bile oldu.

Ana yurt ile ata yurdun kavuşmasındaki, iki soydaşın kucaklaşmasındaki bu destanımsı şiveden büyülenmemek mümkün müydü? İrem bağlarına dönen çorak yerlerin, elmasa inkılap eden kömür ruhların, yüksek payeye ulaşan taştan tabiatların her biri, bir ikram değil de neydi ki?

Janat, bu kucaklaşmadaki, bu kavuşmadaki hazzı yaşattı bize dakikalar arasında. Gelgitler yaşattı hayalimizde. Yanı başında oturan üniversiteli arkadaşı, hayallerini, rüyalarını süsleyen ülkeyi paylaştı misafirlerle. Bir başka arkadaşı, "yâd eller"e düşmenin zorluğunu, bir diğeri de, sevda yolunda yürümenin akıl almaz cazibesini dile getirdi. Ben de, yüreğimi bıraktığım diyarlarda dolaştım hatıralar kümesinde.

Janat'a gelince; o, herkesten başka, her zordan zor, en cazip bir sevda yolunu gösterdi arzusuyla, umuduyla.

Arzusu; mezuniyetten sonra, Afrika ülkelerinden birine gitmek. Umudu, çölleri cinâna çevirenlerden olabilmek. Çöl insanlarına, kendisine uzatılan dostluk buketlerinden sunmak, kardeşlik şarkılarından söylemek. Çöl iklimine, bereket yağmurlarından katreler taşımak. Sağanakların altında buluşturmak iki kıtayı, ku-

caklaştırmak iki ırkı.

Bu, Janat'ın arzusu ve umudu. Bu arzuyu yaşayanlar, bu umuda kavuşanlar olabilir. Birinin arzusu diğerininkine mâni olmadığı gibi, umudu da perde değil. Nice arzular buluşur da, nice menzillerde; arzuyu unutmuşlara muştu olur. Nice umutlar ulaşır da, nice ufuklara; umudu kesilmişlere göz kırpar.

Janat, yüreğine kazınan sevgiyi taşımaya aday. Elini tutan beyaz ele nispet, kara eller tutmaya teşne. "Yâd eller" e düşenlere bedel, çölleri geçmeye hazır. Kendisine gerilen kanatlar misali, şefkat kanatlarını germeğe gönüllü.

O, bir insan gönüllüsü. Gönlünü alacağı çok insan olmalı. Gönlünü vereceği çok gönülsüz olmalı. Kalbini kazanacağı çok kalbi kırık, yüzünü güldüreceği çok gözü yaşlı olmalı. İmkânlar paylaşılmalı, ilimler taşınmalı.

"Vefa" ya "Vefa", yakışır da; bu nasıl bir vefa olmalı ki?

Vatanından Türkiye'ye okumak için gelen Janat, Türkiye'yi bir gurbet olarak görmüyor. Türkiye ki; ona göre imkânlar içinde yüzüyor, insana huzur veriyor. "Rahatta, huzurda gurbet olmamalı." diye düşünüyor. Memleketine dönmesi, orada çalışması ise, ona göre zaten zor değil. O, Türkiye'den de, Kazakistan'dan da başka; hatta en uzak, en zor şartlarda yaşamalı. Budur vefanın en çetini, umudun en zoru.

Janat, Afrika hayali ile yaşıyor. Ona Afrika'yı, Afrika'yı ona ülfetle baktıran, yine en büyük Kerem Sahibi değil mi? İkramların kaynağı O'nda, yolların sonu da O'na. Dünyada neresi olursa olsun, her yer O'na ait değil mi? Hangi insan olursa olsun, O'nun kulu değil mi? Kim nereye, kim kiminle? Takdir Allah'tandır ama niyetler, amele dönüşse de, dönüşmese de ecri büyüktür.

Janat, niyetindeki büyüklüğüyle büyürken gözümüzde; önümüzü de, Asya'dan Afrika'ya uzanan dostluk ve kardeşlik havası sarıyor.

Yolun açık, önün aydınlık olsun Janat!

GÜLDEN ŞEHRİN İNSANLARI

Dağların arasına büzülmüş bir mahcup şehir. Nereden baksanız dağ; nereye baksanız dağ... Dağ yamaçlarına serpilmiş köyler, tenha yollar, tek katlı, bahçeli evler... Mahcupluk içine işlemiş sanki boydan boya. Dağ, ova, oba… Her biri sükûnet şarkısı söyler ahengi bozmadan. Dört mevsim, ayrı nağme ama aynı ahenk…

Kışın aralıksız yağan yağmurları, vadilere akseden gök gürültüleri, uzun geceleri ağartan şimşekler geride kalıyor yavaş yavaş. İşkodra'da bahar bütün cazibesiyle alıyor yerini. Köyler hareketleniyor, yollar kalabalıklaşıyor, evler şenleniyor. Özellikle de evlerin bahçeleri. Yeşile boyanan ağaçların altında güller açıyor bir bir. Rengin ve de râyihası zengin. Her evin bahçesinde yaşanıyor bu renk cümbüşü. Mis gibi gül kokusu sarıyor şehrin sokaklarını. Baharla birlikte, âdeta bir gülden şehre dönüşüyor İşkodra.

> "Güneş varıp guruba kapanınca,
> Kakmalı bir taç gibi gül kırmızı;
> Ve füsunlu mağrip ufku sarınca,
> Artar hummalı gönüllerin hızı."

Oya, odasının penceresinden dışarıyı seyre dalmış. Akşam ve İşkodra, nazarında. Dağ eteklerindeki zayıf ışıklar, tek tük araba farlarıyla belirginleşen yollar, kendi hayatına gömülmüş evler geçiyor gözünün önünden. En son bahçeyi süzüyor dalgın bakışları. Gülleri seyrediyor bir müddet. Gündüz suladığı güller

öyle diri görünüyorlar ki akşam olmasına rağmen. Dolunay, yüzlerine vurmuş her birinin. Yüzünü dolunaya çeviriyor. Ne güller onun, ne de o, güllerin ışığını kesiyor. Gündüzü gibi, gecesini gül kokusu sarmış İşkodra'nın. Ne kadar cömertçe, ne kadar saf bir koku!

Oya, güllerin, öğrencilerinin elinde hediye iken büründükleri asaletini, en son gerçekleştirdikleri bir veli ziyaretinde, yemek masasını bezeyen güzelliğini anımsıyor. Gül kokusuna, gülün güzelliğine doyum olmuyor İşkodra'da. Hayat, güllerin gölgesinde, bahar mevsiminde.

Oya, kapısının vurulmasıyla doğruluyor yerinden; gelen bir öğrencisi. Oda arkadaşlarından birisinin için için ağladığını haber veriyor kızcağız. Oya, tedirgin ve meraklı, sebebini soruyor. Cevap yetersiz. Hemen öğrencisini takip ediyor. İhtimaller sıralanıyor peş peşe zihninde. Ne olursa olsun, onun ağlamasını dindirmeli, yüzünü güldürmeli.

Öğrencisinin ağlaması dininceye, yüzü gülünceye kadar kalıyor yanı başında. Lise çağındaki öğrencinin ağlama sebebi, annesini özlemesi. İki hafta sonu olduğu gibi, bu hafta sonunu da yurtta geçirecek olması, onu çok üzmüş. Oya, öğrencisini dinliyor, onu teselli ediyor. Üstelik ona minik bir gezi sözü veriyor ertesi gün için. Öğrencisi, kendisine "iyi geceler" derken, gözlerinin içi gülüyor. Oya'nın da öyle…

O, henüz annelik şefkatini tatmamasına rağmen, şefkat sunuyor emaneti altındaki öğrencisine. Bugün ona, yarın başkasına seriyor yüreğini. Her gün başka bir manzara yurtta. Başı ağrıyan, canı sıkılan, ailesini özleyen, kalbi kırılan, etütte bunalan. O, kâh bir hemşire, kâh psikolog oluyor. Kimi zaman analık, kimi zaman da öğretmenlik yapıyor. Oysa üç beş yıl önce anasının biricik nazlı kızı, bir günü bir gününü tutmayan bir öğrenci değil miydi? Ondaki bu rol değişikliği, üç beş yılın bir meyvesi miydi?

Yoksa beş yıla dayanan bir başka gurbet mevsimi mi olgunlaştırmıştı onu? Nereden nereye, kim iken kim olma? Bir hâlden bir hâle geçme, bir diyardan bir başka diyara göçme.

Oya, derin düşüncelere dalmış; odasının penceresinden dışarıyı seyrediyor. Yurdun bahçesine yansıyan dolunayın ışığı, yüreğine vuruyor. Yüreği, ay ışığı altındaki bahçe misali parlıyor.

O, öğrencilerine sinesini açabildiği kadar açabilme düşüncesiyle bir sürur yaşıyor. Ummanlar gibi olma yolunun huzuru sarmalıyor gecesini. Sevgi duymadığı, alaka göstermediği ve el uzatmadığı mahzun bir öğrencisi kalmamalı yurtta ona göre. Sevgiyi sevmeyi öğrendiği ve öğrettiği gibi, yaşamalı da öğrencileriyle.

Oya, henüz bir yılını doldurmasa da tez alışıvermiş bu güzel şehre; yurda, öğrencilerine, mesai arkadaşlarına ve gülden şehrin insanlarına. Yurdu evi, öğrencilerini kardeşi, mesai arkadaşlarını dostu, bu güzel şehri memleketi, şehrin insanlarını da memleketlisi bilmiş. Çünkü İşkodra insanı sevgi doluymuş milletimize karşı. Öğrencileriyle yaşamağa çalıştığı duyguyu, İşkodra halkı yaşatıyormuş aslında.

Bu sevgi, zorlukları kolaylaştıran, mesafeleri azaltan ve diyalogları artıran bir iksir gibiymiş. Okulda, çarşıda, mağazada hep ilgi görmüş değerlerimize dair her şey. Yurttaki personelden, çarşıdaki satıcıya, komşudan velilere kadar sızmış bu sevgi seli. Komşularından devamlı ikram ve iltifat görmüşler. Her ikramda cömertliği, her iltifatta samimiliği de tatmışlar. Öğrencilerin ailelerinden davet almışlar hep. Her bir davette, evlerinin yanı sıra yüreklerini de açmışlar cömertçe. Her çeşit misafir şekerinden tekrar tekrar sunulması, yemekte hep "buyurun, yiyin" nakaratları, unutulur gibi değilmiş. Çevrelerindeki her bir dükkân, minik sohbet köşelerine dönüşmüş. İnsanımıza ilgi, ülkemize sevgi, her güne, her söze yansımış. Bu sevgi ferahlatmış gurbetin tazyikatını.

Alışverişte güvenilir olmayı, sorumlulukta hissedilir olmayı, işinde sevilir olmayı tatmışlar. Gülden şehirdeki sükûnet, hayatlarına yansımış Oya ve arkadaşlarının.

Bu sakin şehirde hayat, sade ve yaşanılırmış. Giyinen ve kuşananlar, gidecekleri yere bisikletle ulaşır, olmadı yürürlermiş. Bisiklet de, öyle kolay paylaşılırmış ki; bir kişinin eski bisikleti elden ele geçer, yollar aşarmış. İşi gücü, kolay kılmış gülücükler; günü geceyi, tez geçirmiş neşeli yüzler. Bir küçük şehir, açan güllerle güzel; gülen yüzlerle özel olmuş Oya'nın nazarında.

Buradan ayrılış, kolay olmamış tabii, Oya için. Ne var ki; takdire rıza, yola revan olmak gerek. Gülden şehir, gülen yüzler, güzel günler geride kalmış kalmasına; ama hatıra yükü büyük, gözyaşı bol olmuş.

Yalnız İşkodra mı, dünyanın gülden şehri? Yalnız oranın insanlarında mı Türk sevgisi? Yalnız orada mı güzel günler?

Ne şehirler olmalı gülden, laleden, kardelenden! Ne insanlar olmalı, insana sevgi besleyen! Ne soydaşlar, ne kardeşler olmalı yol gözleyen! Ne güzel günler olmalı, yaşanması gereken!

Dağların arasına büzülmüş, denizlerin ötesine yayılmış, kuzeyin soğuğunda donmuş, çölün sıcağında kavrulmuş nice şehirler olmalı. Kimi mahcup, kimi meşhur; kimi yakın, kimi ırak. Gidilesi, görülesi ve yaşanılası nice şehirler; dost bilinesi nice insanlar! Gülden şehir ve gülden şehrin insanları gibi…

RUS GELİN ANASTASİYA

Anastasiya, elinde göz kamaştıran orkidelerle misafirleri selamlıyordu. Ruhundaki letafet, tavırlarındaki hürmet, bu değerli çiçek buketiyle mükemmel bir uyum sergiliyordu.

Arkeolog bir anne ve general bir babanın biricik çocuklarıydı Anastasiya. Hatta, gözbebekleriydi, ender çiçekleriydi.

Natalya Hanım ve Mihail Bey, biricik kızlarını refah bir aile ortamında büyütmüşlerdi. Ona, seviyeli bir lise eğitimi aldırmışlar ve ellerinden gelen imkânları esirgememişlerdi. Üniversite eğitimi için de, tercih hakkını kızlarına bırakmışlardı.

Anastasiya, önünde pek çok alternatif bulunmasına rağmen, yaşadıkları şehrin, Devlet Üniversitesi'nin Türkoloji Bölümü'nü tercih etmişti. Çünkü Anastasiya için, güney komşu ülke Türkiye, gizemli bir dünya idi. Türkoloji tahsili ona, bu gizemli dünyanın kapılarını kısmen de olsa aralayacaktı.

Üç tarafı denizlerle çevrili bu komşu ülkeye ilgisinde, bir denizci olan babasının rolü tartışılmazdı şüphesiz. Anastasiya'nın Türkiye'ye ilgisi, bununla sınırlı değildi. O, sebebini tam kestiremediği bir alâka duyuyordu Karadeniz'in güney yakasındaki sırlı dünyaya.

Mahmur bakışlarını, bembeyaz ufuklara odaklamıştı. Bir mavi sükûn sarmıştı hülyalarını. Masmavi gökyüzü, ümitle göz kırpıyordu uzaktan. İkbal meltemleri esiyordu mülayim dalgalar arasından.

Aradan iki yıl geçmişti.

Anastasiya, yeni bir dille, âdeta yeni bir insan kimliğine bürünmüş ve o dilin konuşulduğu ülkeye, kalbinin kapılarını ardına kadar açmıştı. Türkoloji öğrencileri arasında, Türkçe'yi en güzel konuşanlardan biri de o idi.

Bir bahar akşamında, aynı üniversitenin yeni mezunlarından bir Türk gençle, evliliğe ilk adımını atmak üzereydi. İki gencin sürpriz kararları, aileleri tarafından onaylamış ve bu onayın dostlara ilan edilme zamanı gelmişti.

Natalya Hanım ve Mihail Bey için, heyecanlı ve hüzünlü bir akşam yaşanıyordu. Onlar, sade bir nişan merasiminin ev sahipliğini yapıyorlardı. Müstakbel Türk dünürleri ve birkaç aile dostunu ağırlama heyecanıyla, henüz hayatının ilkbaharındaki kızlarını, yuvadan uçurma hüznünü birlikte yaşıyorlardı.

Anastasiya'nın müstakbel kayınpederi, Anadolu'nun güzel şehirlerinden birinin tanınan bir iş adamıydı. Bu, güngörmüş insan, müsamaha dünyasına çoktan kulaç atmıştı. Birçok babanın menfi tavır sergileyebileceği böyle bir evliliğe rıza göstermiş ve oğlunun ilk destekçisi olarak yanı başında yerini almıştı.

Çok geçmeden, Türk âdetlerine göre kız istenmiş ve yüzükler takılmıştı. Lokumlar dağıtılmış, çaylar içilmiş, fotoğraflar çektirilmişti.

O akşam, Anastasiya, elinde, tertemiz papatyalarla, umut dolu yarınlara poz veriyordu.

Mehmet Hoca, hayatının en ilginç tercümanlığını yapıyordu.

Anastasiya'nın ninesi, torunundan ayrılacağı için ağlıyordu. Natalya Hanım ve Mihail Bey, ilk ve tek Türk damatlarına "oğlum" diye hitap ediyorlardı. Dünürleri, biricik kızlarına "kızım" diye sesleniyordu.

Misafirler, gençleri saadet dilekleriyle alkışlıyorlardı.

Anastasiya, kayınvalidesinin gönderdiği bohçayı itina ile açıyor; içindeki iğne oyalı kar beyaz örtüyü, el işlemeli seccadeyi ve ipek mendilleri misafirlere gösteriyordu.

O akşam, iki genç, evliliğe ilk adımlarını atıyorlardı.

O akşam iki komşu ülke kültürlerinin imtizacı yaşanıyordu. İki ayrı hayat tarzı, bir bohçaya konup sarmalanıyordu.

O akşam, gurbetin unutulmaz akşamlarından biri olmuştu.

İşte, birkaç hafta sonra, yine unutulamayacak bir gurbet akşamı.

Âşiyân; kuş yuvası, bülbülkonağı veya barınılan yer… Üniversiteli Türk kızlarının yaşadığı apartman dairesinin kendi aralarındaki adı… Anastasiya için öğrencilik hayatının teneffüs mekânı, bir bardak çayın yürek ısıttığı ocağı, dostlarıyla bir hasbihâl otağı.

Aşiyan sakinleri, mütevazı bir kına gecesine ev sahipliği yapıyordu. Yanık memleket türküleri, birbirinden esprili skeçler, favori şarkılar. El açması börekler, kekler, nefis tatlılar, pastalar ve paketlenmiş çerezler. Bir tepsiye döşenmiş kına ve üstünde rengârenk mumlar. Gurbetin bu gül yuvasına, zebercet bir iklim hâkimdi o akşam. Bu iklimin havasıyla duygular coşmuş, gönüller deme gelmişti.

Bir yıllık arkadaşlığa bir vefa borcu ödeniyordu sanki. Belki de, Anastasiya'nın asıl kına gecesinin provasını yapılıyordu.

Anastasiya, başında kırmızı yemenisi, elleri kınalı, mahcup bir gelin edası içinde süzülüyordu. Koro hâlinde okunan "Annem" ilâhisi, hasret yüklü sineleri sızlatıyordu. Anastasiya'nın yaslı dudaklarından, arkadaşlarına eşlik eden mısralar dökülüyordu.

"Beni kundaklara sardın,

Geceni gündüz eyledin;

Ne tatlı ninni söyledin,
Canım annem, güzel annem!
Helal eyle, helal eyle,
Anam hakkın helal eyle."

Müstakbel gelin, her hâliyle, öze dönüşten mesajlar sunuyordu sinelere.

Birkaç hafta sonra, muhteşem bir şehrâyin bekliyordu Anastasiya'yı. Anadolu'nun, havasıyla, insanıyla, şivesiyle, örf ve âdetleriyle sıcacık bir kenti vardı sürmeli gözlerinin önünde. Gümüşten bir yol parıldıyordu geleceğine doğru. Yüzünde sönmeyen bir ışık, yüreğinde iz vardı ilk Anadolu düşlerinden.

Anadolu'nun görkemli bir yaz düğünü yaşanıyordu yüzlerce sıcak gönülde. Zengin düğün sofrası, ışıltılı takılar, peş peşe çekilen fotoğraflar. Anastasiya, dillere destan bir düğünün başrol oyuncusu; bütün meraklı bakışların odağındaydı. Anadolu'nun bağrında, Rus gelini olmanın ne olduğunu da en iyi bilen oydu.

Başının üstünde, murat üveyikleri süzülüyordu. Bu toyla, ağaran şafaklara göz kırpıyordu genç gelin. Üstünde bembeyaz gelinliği, başında duvağı ve elinde bembeyaz güllerle hayata gülümsüyordu.

Konuklar, bu izdivaca, hediyeleriyle, alkışlarıyla ve içten dualarıyla iştirak ediyorlardı.

"Mutluluklar!"

"Allah, bir yastıkta kocatsın."

"Allah, yuvanıza huzur, sofranıza bereket versin."

Geleceğe doğru akıyor tül pembe zaman.

Bu zaman, binbir renk ve desenle tülleniyor Anastasiya'nın hayatında. İki yıl da geride kalıyor.

Artık o, bir Türkoloji mezunu, sadık bir eş ve hayırlı bir evlat ve hatırşinas bir gelin.

Kültür mozaiği, din-dil dostluğu ve hoşgörü örneği bir izdi-

vaç. Küçük bir yuvaya sığan iki ayrı dil, din ve kültür.

Anastasiya'nın gizemli dünyaya açılan kısmeti; ruhundaki güzelliklerinin bu kısmetle inkişaf etmesi.

Tıpkı bir çiçek gibi; rengiyle, rayihasıyla ve saffetiyle…

ÇİN'DEN MAÇİN'E

Hümeyra, yorgun geçen bir günün ardından pencere önüne oturmuş, şehri seyrediyordu. Şehir, gözünde büyüdükçe büyüdü. Yirminci kattan, bir karınca ordusunu andırıyordu sanki kalabalık. İşte, dünyanın en kalabalık şehri Pekin, gözlerinin ucundaydı. 4 bin yıllık gizemli bir tarihin 6 asırlık başkenti, son model arabaların vızır vızır aktığı caddeleriyle, beş yıldızlı otelleriyle, devasa gökdelenleriyle modern bir şehir görünümüne sahipti.

Bir rüyada gibi hissediyordu kendisini Hümeyra.

"Nereden nereye?" diye sormadan edemedi.

"Ege'nin incisinden, şarkın gizemli bir şehrine." diye cevapladı, derin bir of çekerek.

İzmir'in yemyeşil ilçesinde, tek katlı evlerinin meyve ağaçlarıyla çevrili bahçesinde, arkadaşlarıyla geçirdiği şen şakrak çocukluk günlerini hatırladı. "Ne güzel günlerdi o günler!" diye geçirdi içinden.

Bir kefeye, bir bahçeye sığan çocukluğunu koydu; diğer kefeye çocuklarının şehirlere, ülkelere sığmayan çocukluklarını. Bakışları, dünya tatlısı iki oğulcağızına doğruldu gayr-i ihtiyarî. Baş başa vermişler, Çince bir çizgi film seyrediyorlardı.

"Şimdiki çocuklar, bambaşka bir dünyanın çocukları!" diye mırıldandı. Ne de çabuk alışmışlardı şu karmakarışık dile. Faruk'u henüz çok küçüktü ama Kutlu'su küçük hikâye kitapçıklarını bile söker olmuştu. Bundan önce yaşadıkları ülkede de, Rusça'yı çarçabuk kavramış da büyüklerine nasıl taş çıkartmıştı.

Hümeyra'nın yüzüne kocaman bir tebessüm yayıldı. Bunu fırsat bilen çocuklar, aynı anda atılıverdiler annelerinin kucaklarına.

"Anne, babam ne zaman gelecek? " diye sordu Kutlu. Faruk, gözleriyle soruyu tasdikler gibi yaptı. Hümeyra, gözlerini pencereye dikti tekrar. Kocaman şehri, dalgın gözleriyle süzdü, süzdü.

"Bilmiyorum! " dedi, her zamanki tavrıyla.

Kocasını iyi tanıyordu. On yıldır hiç değişmemişti ki. O, delicesine seviyordu işini. Onun için dağlar, diyarlar aşıp gelmişti buralara. Günleri, haftaları aşan seyahatlerinin yanında, bir gece gecikmenin hiç lafı mı olurdu?

Hem, tanıştıkları gün söylememiş miydi Fahri Hoca, bir kasabada ömrünü geçiremeyeceğini; şehirler, ülkeler gezeceğini? Hatta "Gerekirse, Çin'e, Maçin'e bile giderim." dememiş miydi?

Kendisi de itiraz etmemişti. "Olur!" demişti, sakin bir eda ile. Ne de olsa, yaşadıkları ilçede sevilen, sayılan bir insandı Fahri Hoca. İlmiyle, hitabetiyle pek çok gönüllerde taht kurmuştu. Zengin bir kütüphanesi vardı. Hep okurdu.

Hümeyra da düşkündü okumaya. Böyle bir insanla evliliğinin hayırlı olacağını düşünmüş ve kararını gecikmeden vermişti. "Bu vesileyle, ben de gezer; şehirler, ülkeler görürüm." demişti.

Babası, ilkokul öğretmeniydi Hümeyra'nın. Birkaç Anadolu şehrinde olmuşlardı, o kadar. Ülke ülke dolaşmak, çok uzaklara uçmak, onun için hayalden öte geçmezdi.

Hümeyra, uzaklardaydı şimdi. Gözlerini uzaklara dikmiş bekliyordu. Kocasını bekliyordu. Hangi tarafa baksaydı acaba? Hâline gülmeden edemedi. Bir kasabanın birkaç katlı binasında değildi ki, köşebaşından çıkıverseydi Fahri Hoca.

Şehir, yavaş yavaş büyüleyici ışıklarıyla donanmaya başlamıştı. Bir başka olurdu Pekin akşamlarının seyri. Doyasıya seyretti akşamın şehre yayılan güzelliğini. Sonra, dünyanın en kalabalık

şehrinde geçireceği yalnız geceye ve uykusuzluğuna eşlik eden hatıralarına yöneldi.

Güzel günleri olmuştu Pekin'de. Tianan Men Meydanı'nda saatlerce dolaşmışlar, Yasak Şehir'e gitmişler ve Cennet Tapınağı'nı görmüşlerdi. Ya Çin Seddi'ne tırmandıkları bahar gününe ne demeliydi? O güzelim Dünya harikası Çin Seddi'ne adım adım tırmanmışlar, dağlar boyunca süren altı bin kilometrelik bu duvarı doya doya seyretmişlerdi. Hun saldırılarından korunmak amacıyla yapılmış olan bu tarihi efsaneyi içlerine sindirmişlerdi. Çin, gerçekten engin sanat ruhunun soluklandığı harika bir şehirdi.

Hem güzel arkadaşları olmuştu, yaşadıkları gökdelende. Çocukları, pek sevimli arkadaşlarıyla doyasıya oynarken, kendisi de sempatik komşularıyla hoşça vakitler geçirmişti.

Hümeyra, komşularında tanışmıştı 5000 yıllık Çin mutfağının renkli, baharatlı ve sınırsız aromalı ilginç tatlarıyla. Komşularından öğrenmişti, sadece damak tadına değil, göze ve ruha da hitap eden, kokuları ise başlı başına bir macera olan bu yemekleri pişirmeyi de. Yine komşularından öğrenmişti, çat - pat Çince konuşmayı. Gün batımlarında, beraber yeşil çaylarını yudumlamışlar; iki uzak kültürü, hayatın içinde, birbiriyle kaynaştırmışlardı.

Her şeye ne çabuk da alışmışlardı. Demek ki insan, ön yargılarını yıkınca, pek çok şeye alışabiliyor, yeni kültürleri kabullenebiliyordu.

Elbette kabulleneceklerdi. Hem, "Girdik reh-i sevdaya cünunuz.» demiş de yürümemişler miydi on yıl önce? Hayatlarının o en mavimtırak demlerinde, uçup gelmemişler miydi yüreklerinde ilk saftakilerin heyecanıyla? Yürekten olmalıydı bu geliş, derin olmalıydı.

Şimdi, ne hicran mülâhazalarına takılmak olurdu, ne de «yâd eller» diye sızlamak. Tutkularını, emellerini aşalı bir hayli zaman olmuştu aslında. "Beş kıtalık sevda türküsü"ne eşlik edeli nice

gün doğmuş, karanlıklar batmıştı. Çok az insanın duyabileceği hisleri duyurmuştu ya Güzel Yaradan. Ona buna takılmanın, çakırkeyif yaşamanın yeri mi olurdu?

Hümeyra şöyle bir toparlandı. Nefsinin her zaman nasihate muhtaç olduğunu biliyordu. Kim nefsini nasihatten muaf tutabilirdi ki? Hem kendi kendine nasihat etmeyi de öğrenmişti artık. Eline bir kitap aldı; okudu, okudu. Sonra niyetlerini, işlerini gözden geçirdi.

İradesini yokladı şöyle bir. Mağlup olmamalıydı hevesine. Hatta bugünlerin kıymetini bilmeliydi. Hep ümit peşinde yol alırken, meltemler gibi eserken üfül üfül kader; gün gelir, poyraz olabilirdi. Yâr yoluna düşünce, maldan mülkten geçince, bir sevdaya yelken açınca, süt liman olmalıydı iklim.

Öyle de oldu. Hümeyralar, tekrar yollara düştüler. Yâr-ı Güzin vardı yolun başında, Yâr-ı Yekta vardı sonunda. Yol, Çin'den Maçin'e. Tıpkı, Fahri Hoca'nın yıllar önce dediği gibi: "Gerekirse Çin'e de giderim, Maçin'e de."

Hümeyralar şarkın dört bin yıllık gizemli tarihinin altı asırlık başkentinden; garbın, ecdadımızın medeniyetine beşiklik eden topraklarına geldiler.

Hümeyralar, Dobruca'ya gelmişlerdi. Tuna boylarında âdeta ışıklara binip yağan ve her bucağa bir zafer takı astıran atalar diyarına. Havası, suyu "biz" dendi; toprakları "biz" lerleydi; tarihi "biz" ceydi Güzel Dobruca'nın. Güzellikleri ayrı bir dalga boyunda olan köyleriyle, ayrı bir armoniyle tesis edilmiş şehirleriyle, kıvrım kıvrım uzayıp giden yollarıyla, bütün armoninin kalbi görünümündeki mabetleriyle, mini mini kubbeleriyle, küçük medreseleriyle, gürül gürül akan çeşmeleriyle Anadolu kokardı Dobruca'da; ecdadın şanlı ruhu eserdi.

Hümeyra, kâh nazlı nazlı akan, bizden nağmelerle coşan Tuna ile söyleşti; kâh her taşında, bizden izler taşıyan eserleriyle

tanıştı. Tuna boylarının mana dolu kalelerinden biri olan Maçin Kalesi de bunlardan biriydi.

Hümeyra da, Fahri Hoca da, Dobruca'yı çok sevdiler; Dobrucalı da onları. Candan dostları oldu, gönülden tahtları.

Dobruca, onları bağrında ne kadar barındırır, bunu bilmiyorlar. Bilmenin de manası yok onlar için. Bildikleri bir şey var; o da bıkmadan usanmadan diyar diyar dolaşmak; tarihin oluk oluk çeşmelerinden ziya içmek, ziya içenlere ermek; deryalar aşan, kıtalar geçen âli sevdalara yelken açmak.

İNCİ TEYZE'NİN EVLAT HASRETİ

İnci Teyze, yol boyunca dilinden düşürmediği dört mısralık duasıyla yer edinmişti kalbimde. Bir ömür, bir dörtlüğe sığar mıydı bilinmez; lakin koca bir ömre sığan nice manayı yüklendiği aşikârdı bu büyülü mısraların. Yetmişlik bir ömür, kaç derdin küfesiydi, kaç sevginin yumağıydı, kaç hasretin çeşm-i zârıydı, söylemez; ancak İnci Teyze'nin siması îmâ ediyordu, muamma hayatının hatlarını. Kulaklarımda müşkil–küşâ dua çınladı yol boyunca; gözlerim uzağa nazır yeşil gözlerini süzerken:

"Yâ Allah, yâ Muhammed,
Yâ Sabır, yâ selamet;
Müşkilim, Sana emanet,
Ben kuluna ver selamet!"

Sürpriz!

– Sana sürprizim var anneciğim, diyordu, rutin aralıklarla biricik kızı Gülzâde.

"Sürpriz" kelimesi su serpiyordu içine her seferinde, İnci Teyze'nin.

– Sürpriz mi, diyordu, inci gibi dişleriyle tebessüm ederek. Sonra ilâve ediyordu, ümidin ferahlatan havasıyla:

– Yoksa İbrahim'im mi gelmiş? Oğlumu mu göreceğiz?

Yirmi dakikalık yol tez geçmişti. Ana kız arasında harmanlanmış duyguların tesiriyle indik arabadan. Gülzâde'nin annesine hazırladığı sürprize sadece adımlar kalmıştı. Her adım, onu

sevindiriyor; İnci Teyze'nin ümidini artırıyor ve bizi de duygulandırıyordu. Hele ev sahibinin mutluluğuna diyecek yoktu doğrusu. Sevinç gözyaşlarıyla karşıladı misafirlerini. İnci Teyze'nin koluna girerek çıkardı bir katlık merdiveni ve bilgisayarın bulunduğu odaya kadar aynı sevecenlikle eşlik etti.

Bir muştu telefonundan yarım saat sonra, kendisini bilgisayarın karşısında bulan İnci Teyze'nin "sürpriz" i, ekrandan kendisine bakıyordu binlerce kilometre uzaktan. O da, yeşil gözleriyle ekrandaki oğluna. Tam dört yıldır göremediği, için için hasretini çektiği, nadiren telefondan sesini işittiği oğluna. Zaten, bugün içine doğmuştu oğlunu göreceği; manevi kızı Asiye'nin yolda anlattığına göre. Kızı telefon açmadan önce, oğlunu sayıklamış, onu göreceğini söyleyip durmuştu. Altıncı hissi kuvvetli olmalıydı bu nur yüzlü ananın. Hisse bir de hasret eklenince, sürprize çoktan hazır gibiydi.

On yıl önce uğurlamıştı oğlunu gurbete İnci Ana. Aynı yıl, eşini asli yurduna -son yolculuğuna- uğurladıktan sonra. Henüz lise çağındaki kızıyla baş başa kalmışlardı koca yadigârı evde. Şikâyet edecek hâlleri de yoktu doğrusu. Mutena bir çevrede, güzel bir Batı Anadolu şehrinde yaşıyorlardı.

Bir devlet dairesinden emekliydi İnci Teyze. Uzun yıllarını vermişti devlete hizmet için. Ne güzel ki, yoğun çalışma temposu, onu manevi hayattan mahrum bırakmamıştı. Maneviyata çok değer veren bir insandı ve öyle de bilinirdi çevresinde.

Oğlunu da seve seve göndermişti ilkin, Bir Amerika ülkesine.

"Gitmelisiniz yavrularım!" diye salık verirdi hep iki evladına da.

"Gitmelisiniz ve dilinize dil katmalısınız. Kültürünüze köprü olmalısınız!"

Oğlu da gitmişti nitekim. Lisans eğitimini Türkiye'de aldığı İngilizce'sinin ihtisasını yapmak üzere.

Yıllar geçmişti. İhtisasın müddeti vardı da, gurbetin yoktu her zaman. İhtisasını tamamlamıştı oğlu; ama gurbet itmama ermemişti. Hatta tebdil-i mekân eylemişti. Zira batısı, doğusu, kuzeyi, güneyi de yoktu gurbetin. O da, Amerika'dan Uzak Doğu'ya geçmişti.

Kader bu ya; Allah, izdivacını da oradan nasip kılmıştı. Bu, elbette takdir-i İlahî idi. İnci Teyze'nin oğlu, yeni Müslüman olan Gülhan Hanım'dan habersiz iken; Gülhan Hanım da, öğrencilik yıllarında, günlüğüne yazdığı duasının İbrahim Bey olarak kabul olacağından bihaberdi. Gülhan Hanım'ın duası, arzdan Arş-ı Âlâ'ya erişmişti. Belli ki dua sâfiydi, samimiydi. Talep, Allah'a idi; matlup Allah idi…

"Allah'ım, bana İslâmiyet'i yaşatacak, beni sana yaklaştıracak biri ile izdivaç nasip et."

Gülhan Hanım, öğrenci iken Allah'a inanıyormuş. Bir araştırma sürecinden sonra, Müslüman olmuş. Müslüman olduktan kısa bir zaman sonra da İbrahim Bey ile tanışmışlar.

Duası makbul olmuş bu bahtiyar hanımın. Dinini yaşayabileceği, Allah'a yaklaşabileceği bir evlilik yapmış.

Bu evliliğin en tatlı meyvesi de dört buçuk yaşındaki Esma… O, Türk baba ve Uzak Doğulu annenin biricik kızları. Dili, Çince ve İngilizce…

İbrahim Bey, bir dil kursunda İngilizce öğretmenliği yapıyor. Eşi Gülhan Hanım da eğitimci. Çalıştıkları kurumların birbirine uzak olmasından dolayı, bu küçük aile haftanın ancak yarısında bir araya gelebiliyor.

On yıl geçmişti. İnci Teyze, "Bir değil; on oğlum olsa yine gönderirim." diye bakıyordu gurbete; iki yıl öncesine kadar.

"Hastalık da sağlık da insan için." idi ve "Ne oldum dememeli, ne olacağım demeli." idi insan. İnci Teyze de, iki yıldır

Alzheimer hastası. Hayatı, çoğunlukla karmaşık kişi, zaman ve mekânlarla devam ediyor.

İki hayırlı evladı, hiç unutamadığı evradı ve sırlı duasıyla bir nebze hafifliyor dert, çözülüyor binbir müşkil. Yoksa kolay mı keşmekeş dolu bir dünyada yaşamak?

Kızı Gülzâde: "Benim Cennet'im" diyor annesi için. O, biliyor ve inanıyor kuşkusuz Rabbi'nin emrine. Annesinin üzerine titriyor bunun için. Gözbebeği gibi sakınıyor her şeyden. Çalışmasına rağmen, vakit ayırıyor, gönlünü alıyor. Elinden geleni esirgemiyor anacığı için. Ana, evladının emaneti oluyor artık. İsrâ suresinin 23. ayeti, her dem ona hitap ediyor gibi:

"Allah'tan başkasına ibadet etmeyin. Anneye ve babaya güzel muamele edin. Şayet onlardan her ikisi veya birisi yaşlanmış olarak senin yanında bulunursa sakın onlara hizmetten yüksünme, 'öff!' bile deme, onları azarlama, onlara tatlı ve gönül alıcı sözler söyle."

Şimdi, o annesine hazırladığı sürprizini sunuyor olmanın hazzını yaşıyor. Bir o mu, annesi ile ağabeyini görüştürmek için çabalayan?

Ana ile oğlu buluşturmak için kaç kişi seferber olmuştu saatlerdir? Yediden yetmişe ne hisler yaşanmıştı feyze teşne bu evde? Bunlar çok da önemli değildi; dört yıllık hasretin dindirilmesinin yanında. Ondandı sevinç ve telaş; ondandı dua ve coşku.

Herkes birbirine muavenet etmişti. Her şey, birbirini tamamlamıştı sanki. Ev sahibi, kızı, bilgisayar mühendisi yeğeni, büyükanne ve büyükbabanın duaları buluştu bekleyişin başında. Her şey, ananın oğlunu, oğlunun da anasını görmesi içindi.

Nihayet, gerçekleşmişti görüntülü görüşme. İnci Ana ise, oğlunun ekrandaki görüntüsüne yeşil yeşil baktı uzun süre. Oğul kırk yaşında olsa da, ana anaydı.

"Ne kadar zayıflamışsın oğul öyle." diyebildi.

Karşı taraftan gelen "Hayır, anneciğim; gayet iyiyim ben." cevabı yatıştırmadı bu kaygıyı.

Sonra, oğlunun tebessüm etmesini istedi. Durgunluğuna tahammülü yoktu. Oğlunun mütebessim çehresi hiç kaybolmasın istiyordu ekrandan. Hasret büyüktü elbet. Bu hasreti asıl perçinleyen de ananın hastalığı olmalıydı. Çok olmasa da haberi vardı annesinin durumundan oğlunun. Ama nasip olmamıştı dört yıldır gelmek. Her yıl bir sebep mâni olmuştu gelmelerine.

Uzak Doğu'dan sadece bir dakika gecikme ile gelen görüntülü sese, sadece anne ile kızı değil; herkes dikkat kesilmişti yediden yetmişe. Çünkü tesiri çok, ibreti büyüktü yaşananların. Oğlunun her sözüyle teselli buluyordu İnci Teyze:

"Anneciğim; sen oğlundan ayrısın; ben de kızımdan. Şartları tanzim eden Allah. Ben de kızımı haftada ancak birkaç gün görebiliyorum. Burada bizim halimizi en iyi bilen, orada da sizin halinizi en iyi bilen Allah. Her şey onun emrinde olunca bize söz düşüyor mu?"

"Haklısın yavrum." diye onayladı İnci Ana oğlunu.

Oğlu devam etti tok ama ara sıra kesintiye uğrayan sesiyle:

"Sen bizim manevi şemsiyemizsin anneciğim. Şimdilik kız kardeşime emanetsin ama ben de çok dua ediyorum senin için. Allah, seni başımızdan eksik etmesin. Babama da rahmet etsin. Her Cuma 'Yasin' okuyorum babam için."

"Allah kabul etsin oğlum."

Odaya her dakika, birer ibret levhası asılıyor sanki binlerce kilometre uzaktan. Ana ve oğul arasındaki konuşmaya şahit olanlar, gözyaşlarına mâni olamıyorlar. Zira her cümle, ayrı bir değer taşıyor, her biri için.

"Ben, burada beş yüz öğrencisi olan bir dil kursunda çalışıyorum. Onlara İngilizce dersi veriyorum. Değerlerimizi de anlat-

ma imkânım oluyor öğrencilerime, İngilizce ve Çince olarak. Bu, hasretime, sıkıntılarıma bir deva oluyor."

Kültürün farklı lisanlara taşınması; farklı lisanlarla farklı insanlara, ırklara taşınması… Ne ulvi bir gaye bu, ne büyük bir coşku!

Henüz dört yaşlarındaki güzel Esma, yaşına göre çok büyük hedeflere namzet. Şimdiden güzel Çince ve İngilizce konuşabiliyor. O, minik bir köprü kurmuş bile iki memleket arasına. Fotoğrafı geliyor bir ara ekrana. Yüzündeki halâvet yansıyor yüreklere.

Uzak Doğu, küçücük bir odaya doluyor kare kare. Minik Esma'nın duası, Gülhan Hanım'ın rüyası, dil kursunun öğrencileri, İbrahim Öğretmen'in hatıraları.

Sonra, Asiye Hanım yaklaşıyor mikrofona. O, apayrı bir ibret levhası. Edası mütevazı, sözleri dokunaklı:

"Benim çocuğum olmadı ama annem babam var. Evlat sevgisini bilemem ama anne baba sevgisini iyi bilirim. Orada işinizin ne kadar zor olduğunu biliyorum. Sizi az çok anlayabiliyorum. Gözünüz arkada kalmasın. Ben ve eşim, annenizi bebeğimiz gibi benimsedik. Kız kardeşiniz uzaklara gitse dahi, onu asla bırakmayız. Eşim, her akşam, kendi elleriyle meyvesini soyuyor, yediriyor. Ballı sütünü içiriyor. Ben de ona bebeğim gibi bakıyorum. Yemeğini pişiriyor, yediriyor, parka götürüyorum.

"Allah, sizden razı olsun."

Saatler ilerliyor, İstanbul'da akşam, Uzak doğu'da gece yarısı yaşanıyor. Hasret, bir dakikalık gecikme ile binlerce kilometrede yer değiştirip duruyor. İstanbul'a ana, Uzak Doğu'ya evlat hasreti düşüyor.

Dünya küçülüyor. Artık, bir ailelik akşam sohbetlerine, ülkeler dâhil olabiliyor. Arada kilometreler kayboluyor; hasret, bir nebze dindiriliyor.

İnci Teyze ise, kızının yardımıyla tamamlıyor oğluyla görüşmesini. Çok dua gönderiyor Uzak Doğu'ya. Sonrasında, çevresindekilerin kendisine, sempatik ve hürmetli bakışlarından habersiz, meşhur dörtlüğünü okuyor biraz buruk, biraz mahzun:

"Ya Allah, Ya Muhammed;
Ya sabır, Ya selamet;
Müşkilim sana emanet,
Ben kuluna ver selamet."

AÇELİ HAMAMAH ANA

“Osmanlı’nın anaları bizi unutmadılar, acaba torunları unuturlar mı?”

Açeli Hamamah Ana

İki ay önceydi. Açeli yetim çocuk Muhammed Nasir’in, tsunami öncesi ve sonrası yaşadıklarını anlattığı mektubu

“Okyanusta Kopan Çığlık” başlığıyla yayımlanmıştı. Yetim Muhammed “kardeşim” dediği, lise birinci sınıfta okuyan Ömer’e hitaben yazmıştı mektubunu. Mektup, “Ben Açeli bir ana olan Hamamah’ın on dört yaşındaki oğlu Muhammed Nasir’im.” diye başlıyordu.

Çok hazin bir öyküydü Muhammed Nasir’in ödünç kalemine aksedenler. Bir yetimin seslenişiydi yazdıkları; bir çaresizliğin resmiydi yaşadıkları.

Çok uzaklardaydı yetimin sesi, ummanlar ötesindeydi tükenen hayatların nefesi. Büyük bir acı yaşanmıştı Güney Asya’da, kocaman bir çığlık kopmuştu okyanusta. Elim sahneler haftalarca ekranlardan kaybolmamış, dev dalgalar günlerce hafızalardan silinmemişti. Bütün dünyayı yerinden oynatmıştı tsunami; insanlığı derinden sarsmıştı depremzedelerin serencamı.

Açeli Muhammed Nasir de, küçük balıkçı motoruyla evinin rızkını temin eden bir babanın oğluydu. Namaz kılmayı, dua etmeyi babasından öğrenmişti Yetim Muhammed. 16. yüzyılda Açe’ye gelen ve oralara yerleşip bir daha geri dönmeyen Osman-

lı'yı, on beş donanma gemisi ile iki erzak gemisi gönderen İkinci Selim'i de. Her Kur'an okuyuşundan sonra, uzunca bir dua eden ve duasını "Osmanlı nesline güç ver Allah'ım!" diye bitiren aynı babanın dizinin dibinde büyümüştü. "Oğlum, derslerine dikkat et. İleride buraya gelen ağabeylerin olacak. Onlar derslerine iyi çalışan gençleri arayacak, işte o zaman onlara yardımcı olacaksın." müjdesini veren de babasıydı Nasir'e.

Babası, her sabah namazından sonra balığa çıkarken "Muhammed, oğlum! Kardeşlerin ve annen sana emanet!" derdi. O da emanetlerine gözü gibi bakardı. İki kardeşi vardı Muhammed'in. İki yaşındaki Âmine ve altı yaşındaki Mahmud. Ne minik Âmine ile oynamaya doyabilmişti; ne de Mahmud'u küçük motorunun arkasına bindirip saatlerce gezdirmeye.

Tsunami sonrası yalnız bir emanetiyle, biricik anasıyla kalmıştı, Muhammed Nasir; Hamamah Ana da, gözbebeği oğluyla, Yetim Muhammed'iyle. Sekiz metrekarelik bir çadırda, birkaç battaniye, bir çuval pirinç ve birkaç su kabından ibaret olan bir hayata yeniden tutunmuşlardı ana-oğul. İki emanetin de yüzlerinde hüzün, gözlerinde yaş vardı. Gecelerine korku, geleceklerine ye's hâkimdi.

Hamamah Ana, Ömer'in annesine yazdığı bir tek cümlesinde: "Osmanlı'nın anaları bizi unutmadılar, acaba torunları unuturlar mı?" diye esefleniyor, kurumuş gözyaşlarını usul usul tekrar akıtıyordu.

Ey ağlamaktan gözyaşları kurumuş Açeli Ana!

Osmanlı'nın torunları, beş ay öncesine kadar ne tsunamiyi, ne de Açe'yi tam olarak biliyorlardı. Açeli de Osmanlı'nın torunlarını ve topraklarını bilmiyorlardı belki. Senin gibi gözü yaşlı, Açeli bir ana bunu şöyle ifade etmişti: "Felaketten önce, varlıklı bir iş kadınıydım. Tsunamiden sonra, on beş yıllık servetim on beş dakikada kayboldu; yalnız üzerimizdeki kıyafetlerimiz kaldı.

Ama şunu da gördüm ki, bu felaketten sonra, bana bir rahmet kapısı açıldı. Allah beni Türklerle tanıştırdı."

Bizim de öyle oldu Hamamah Ana. Beş aydır bizim Açeli kardeşlerimiz var. Lokmalarımızda, yudumlarımızda Açeli yetimlerin hakkı var. Dualarımızda Açeli analar, rüyalarımızda Açe'de yaşanan hazin öyküler var.

Ey bağrı yanık Hamamah Ana, bırak artık acını anlatmayı, bitir ne olur ağıt yakmayı! Şimdi, acı çekmene tahammülü olmayan; acını paylaşmak için can atan Osmanlı analarının torunları var.

Ey bahtı açık ana, dem vurma ne olur yalnızlıktan! Sen ki, namazlarının sonunda, "Osmanlı nesline güç ver Allah'ım!" diye dualarını bitiren bir kocanın zevcesi; Açe'ye, 16. y.y.'da, on beş donanma gemisi ile iki erzak gemisi gönderen Osmanlı'ya hayran Nasir'inin annesi olmuşsun.

Ey gözü aydın ana, terk et ye'si gayrı! Bak apaydınlık rüyalarına! Sen ki iki yaşındaki Âmine'ni ve altı yaşındaki Mahmud'unu Cennetler'e uçurmuşsun; bir hasrete bedel, bin vuslata talip olmuşsun. Sen ki, Cennet yamaçlarından "Muhammed derslerine çok dikkat etsin." diyen kocanın selamını almışsın. Dünyanın bin nıkmetine bedel, bir güzel nimeti bulmuşsun.

Ey gönlü zengin ana, at kederi sofrandan, kov korkuyu gecenden! Sen ki, sofralarını sizinle paylaşmayı isteyen, gecelerini size dua ile bitirmeyi dileyen çok analara kardeş olmuşsun.

Ey gözü umuda hasret ana, çevir nazarlarını ak ufuklara! Bak, sevgiden köprüler kurulmuş ummanları aşan; ilimden yollar açılmış Açeli yetimleri kucaklayan. Muhammed Nasir'in de, babasının anlattığı o güzel insanlara emanet!

Açe'ye kardeş aileler uçmuş sorunları omuzlayan, kerim eller uzanmış yoksulları doyuran, selim kalpler açılmış semalara susayan.

Ey bir tek oğluyla yapayalnız kaldığını zanneden Hamamah Ana! Yalnız olmadığını bilesin. Sekiz metrekarelik köhne çadırınıza konuk olmayı düşleyen; geceleri, gaz lambanızın ölgün ışığında, korkunuzu paylaşmayı düşünen çok ana vardır, bilesin.

Ey oğluna "yetimim" diyen Hamamah Ana!

Ne oğlun yetim, ne de sen kimsesizsin. Bilirsin, bütün yetimlerin sahibinin "Yetimler Sultanı" olduğunu; hissedersin Kimsesizler Kimsesi'nin şah damarından yakın olduğunu.

Ben de bir ana olarak, bu yılın anneler gününde, Muhammed Nasir'in mektubuylayım. Gönül evim, Açe'ye nazır; kalemim Açeli bir anayı yazmaya hazır.

Açeli Hamamah Ana! Sen bilmesen de biz, bembeyaz papatyalardan bir taç yaptık; senin Cennetler'e değen başına taktık; bu yılın annesi olarak senin adını da andık.

KİMİN ELİ KİMİN ELİNİN ÜSTÜNDE

Yağmurlu bir İstanbul sabahında, büyük bir titizlikle, el becerisiyle ve olabildiğine cömertlikle hazırlanmış bir kahvaltı sofrası. Birbirinden lezzetli tatları tadarken, koyu bir sohbetin havasına çoktan kendimizi salıvermiştik. Sofranın da, sohbetin de tadına doyum olmuyordu. Uzadıkça uzadı, koyulaştıkça koyulaştı.

Ev sahibi Zuhal Hanım; kusursuz servisi, hoş sohbeti, güler yüzü ve alçak gönüllülüğüyle, gönüllerimizi hoşnut etmiş, misafirperverliğin güzel bir örneğini göstermişti.

Aramızda birisi vardı ki; onun için Zuhal Hanım'ın yeri bambaşkaydı. Zira Zuhal Hanım onun gönlünü sadece bir defaya mahsus hoşnut etmemişti. Misafiri olduğundan bu yana o, bu hoşnutluğu defalarca yaşamıştı ve bu, manevi bir ana-kız hikâyeciğinin yaşanmasına kadar devam edegelmişti.

Nuriye'nin Zuhal Hanım'a Zuhal Anne demesindeki sır neydi acaba? Aralarındaki bu bağın, çoklarını imrendirecek nispete yükselişi nereye dayanıyordu? Gerçekten Zuhal Hanım, bir-iki ay gibi kısa bir zaman içinde ne yapmıştı da, böylesine yüksek bir nidaya ve taltife nail olmuştu?

Nuriye, geçen dönem mezun olup da memlekete dönerken, gümrükte, elindeki-avucundaki bütün parasını kaptırınca dünyanın başına yıkıldığını hissetmiş. Ne yapacağını kara kara düşünürken, bir el uzanmış cebine ve yüklü bir miktar konmuş usulca. Bu el, birkaç hafta önce tahsilini tamamlamış olduğu memlekette

tanıdığı Zuhal Hanım'ın elinden başkası değilmiş. Zuhal Hanım, bir gezi maksadıyla bulunduğu bu yakın ve küçük gurbette, ömrü uzun ve anlamı büyük dostluklar kurmayı başarmış. Ta ki; yeni mezunları karşılamak ve evinde misafir etmek üzere havaalanında bulunuyormuş.

O günden sonra, hep yanlarında olmaya devam etmiş Nuriye ve arkadaşının. Onlar için çok mühim olan imtihanlarına hazırlanmaları adına elinden geleni arkasına koymamış. Gün olmuş, ev sahipliği yapmış; gün olmuş, ceplerine harçlıklarını koymuş; gün olmuş, onları hediyelere boğmuş. Hiçbir zaman da onurlarını incitmeden, kendini bir yere koymadan. Bir müddet sonra Nuriye'nin arkadaşı, öğretmenlik yapmak maksadıyla tekrar yurt dışına çıkmış. O ise, babası müsaade etmediği için böyle bir fırsatı kaçırmış. Nuriye, beş yıldır külfet olduğunu düşündüğü ailesinin yanına iş bulmadan dönmek istememekte ısrar ededursun; Zuhal Hanım da, ona kol kanat germeğe devam ediyor. Dil kursuna gidebilmesi için öncülük, iş bulabilmesi için rehberlik ediyor.

Zuhal Hanım, kendilerine ait mağazada stilist olarak çalışıyor. On iki yaşlarında bir oğlu var. Refah düzeyde bir hayatın içindeler. Yoğun bir çalışma temposuna sahip olmalarına rağmen, ailece, hayatlarına öyle yön çizmişler ki; bu çizgi, onları ne işlerinden alıkoyuyor, ne de hayatlarının refahına mâni oluyor. Bilakis onlar; nice dostlarına kapılarını ardına kadar açarak, misafirlerine sofralar donatarak, ihtiyacı olanların ihtiyaçlarını karşılayarak, darda kalanlara çare olarak saadetlerini ebedileştirme umuduyla dolup taşıyorlar.

Onlar, Allah yolunda sarf edilen her şeyin bâki meyveler vereceğini, ebedî saadet çiçekleri açacağını düşünerek, hasenatlarını birer tohum misali serpiştiriyorlar dünya toprağının bağrına.

Onlar, kıymeti bir olan varlıklarının, bine çıkabileceği müj-

desi içinde dünya ticaretlerine ukbâ ticaretiyle anlam katıyorlar.

Onlar, veren elin yüksekte olduğu mesajına kulak verirken alan elin de yüksek olabileceğine yürekten inanıyorlar.

"Yed-i ulyâ, yed-i süflâdan yüksektedir." buyuran Efendimiz (s.a.v.), nazarlarımızı vermeye yönlendiriyor.

Veren elin yüksekliği, infak edenin sevap ve fazileti bakımındandır. Veren elin havada kalmaması için de, alan elin olması gerekir.

Öyle alan eller de vardır ki; Berâ b. Mâlik veya Sevban gibi çok hayırlı olabilir. Berâ b. Mâlik de, Sevban da çok fakirlerdi. Müslümanlar, harpte çok zor durumda kaldıkları zaman, Berâ b. Mâlik'e, galip gelineceğine dair yemin ettirirlerdi. O da yemin ederdi ve Müslümanlar galip olarak harbi bitirirlerdi. Sevban, çok fakir olmasına rağmen hiç kimseden bir şey istemezdi. Hatta devesine binmiş giderken bazen kamçısı yere düşerdi de o, kimseden istememek için hemen devesinden iner ve kamçısını bizzat alır, sonra da devesine binerdi. Zira Hz. Âişe Valide'mizden rivayet edilen bir hadisten anlıyoruz ki; böyle insanlara bir şey verilirken, verilen şey Cenâb-ı Hakk'ın eline konmaktadır ve verilen insana o şey, bizzat Cenâb-ı Hak tarafından verilmektedir.

Doyurmak, giydirmek, okutmak, yaşatmak; doymak, giyinmek, okumak ve yaşamak... Biri veren, diğeri alan; gaye Allah rızası, yol Allah yolu olunca, her ikisi de hoşnut. Kimin eli, kimin elinin üstünde? Hangi el kime ait? Elimiz ne kadar yüksek?

Neden günümüzde de, Berâ b. Mâlik veya Sevban misali alan eller olmasın?

Allah'ım! "Samed" Senin sıfatın. Sensin hiç ihtiyacı olmayan. Herkes de Sana muhtaç. Kim, ne zaman, kime ve neye muhtaç? Varlık da yokluk da, azlık da çokluk da Senden ise; neden günümüzde de veren eller çoğalmasın, alan eller azalmasın?

ONLARİNKİ KARA SEVDA.

"ey bitmeyen tutkum
kara bahtlım
kara sevdam
kara kıtam
Afrikam."
Ömer Kutlu

Oda, sabahın hayat veren aydınlığıyla dolmuştu. Güneş ışıkları, iki hastanın da yüzünü okşuyordu.

Behiye Hanım, günlerdir çakılıp kaldığı yatağından zar zor doğruldu. Yatağının hemen yanındaki pencereyi açtı binbir güçlükle. Tertemiz havayı solukladı bir süre.

Bu gece, en ağır titreme nöbetlerinden birini daha geçirmişti. Bütün bedenini ateş basmıştı saatlerce.

Başında tonlarca yük vardı sanki. Eli kolu tutmuyordu. Zaten zayıf olan vücudu, eriyip gitmişti âdeta.

Kendisinden çok da farkı olmayan eşini süzdü ölü bakışlarıyla. Hâlâ uyuyor olmalıydı. O da inleyip durmuştu bütün gece.

Boğazı düğümlendi, gözleri buğulandı. Ses çıkarmamaya çalışıyordu. Eşini, azıcık uykusunda rahatsız etmek istemiyordu. Derin bir iç çekti. Sonra, kendinin de zor duyacağı bir şekilde söylendi: "Hadi ben neyse, sen de yatağa düşecek adam mıydın bey?"

Haksız sayılmazdı Behiye Hanım. Kapı gibi adamdı kocası. Öyle kolay kolay mağlup olmazdı hastalıklara. Ya şimdi? El pençe divan durmuştu "sıtma" nın karşısında.

Yalova'nın uzman doktorları tarafından "sıtma" teşhisi konmuştu karı kocaya. Ama onlar zaten biliyorlardı hastalıklarının adını. Bilerek gelmişlerdi Türkiye'ye. Çünkü iyi bir tedaviye, dengeli ve düzenli beslenmeye ve uzun süreli istirahata ihtiyaçları vardı.

Başa gelen çekilecekti. Onlar da sabırla çekeceklerdi bu ağır hastalığı ve mağlup edeceklerdi sonunda. Hem bitmeyen tutkuları, kara sevdaları, Kara Kıta'nın yadigârı değil miydi kendilerine? Elbette, sevgiyle kucaklayacaklardı şimdi bu sevimsiz hastalığı. Nelere kucak açmamışlardı ki kara gurbetin başının ak ufuklara ermesi için? Alışmadıkları ne kalmıştı beş yılın çıldırtıcılığında? Yerlilerin akıl almaz geleneklerine, adı tadı garip yemeklere, tropikal iklime ve çölün dayanılmaz kavuruculuğuna.

"Sıtma" da hiç yabancı değildi onlara. İmkânların elverişsizliği genç yaşta ölümlerin sayısını artırıyordu bu Ekvator ülkesinde. Kırk yaşın üstünde yaşayanların sayısı çok değildi zaten. Şartların müsait olmaması, ölüme giden yolları kolaylaştırıyordu sıtma mağdurlarına.

Behiye Hanım, gün ışığı gibi aydınlık bir sözle yeniledi ruhunu. Günlerdir kulaklarında çınlayan bir hadisti bu. Yıllardır iyi bildiği ama şu günlerde içine sindirdiği bir hadis. Ona, en zor anlarında, en büyük teselli kaynağı olan; tahammülsüzlük vakitlerinde, bir nur helezonu gibi ruhunu saran bir mana:

"Ermiş bir ağacı silkmekle nasıl meyveleri düşüyor, sıtmanın titremesinden de günahlar öyle dökülüyor."

Bu hadisi içine sindirip de, hastalıktan şekva etmek olur muydu? Günahlardan arınmayı umup da, ümitsizlik çukuruna düşmek olur muydu?

Behiye Hanım, güneşten kamaşan gözlerini odaya çevirdiğinde, eşinin mahmur bakışlarıyla karşılaştı. Bir süre bakışarak konuştular. Hâl hâlden anlayınca, duygular ortak olunca, söze hacet olmazdı ya.

Çekilen ıstıraplar bir, nöbetler eş, ateşler aynı derece olunca, birbirlerini çok iyi anlayabiliyorlardı.

Yine de sormadan edemedi Behiye Hanım:

– Bugün nasılsın? Daha iyisin değil mi?

– Ya sen? Sen nasılsın?

– Sen nasılsan!

İyi günde kötü günde, bollukta darlıkta, sağlıkta hastalıkta beraber olacaklarına söz vermemişler miydi nikâh masasında? Öyle de olmuştu nitekim. Güzel günler yaşamışlardı beraber. Güzel niyetleri taşımışlardı. Beraber takip ettiler niyetlerini; ta ki kara sevdalarına varana dek.

O gün yola çıktıklarında sadece niyetlerinin büyüklüğü vardı başlarının üstünde. Ellerinde taşıyabilecekleri kadar valizle uçmuşlardı cennet ırmağının kaynağına doğru. Hüzünlerini arıtacaklardı belki Nil'in köpüren sularında. Sevinçlerini akıtacaklardı sonsuzluğun ummanlarına.

Kalplerini Afrika'nın kalbine dayamışlardı. Başları Ekvator çizgisine uzanıyordu.

Viktorya Gölü'nün kuzey kıyısındaki tropikal topraklar, onları bekliyordu; onlar da oraya uçuyorlardı. Birkaç tropikal meyvesinden başka ne biliyorlardı adı çölleşen kıta hakkında. Her karışından yeşil fışkıran, aylarca dinmeyen yağmurların ülkesiyle tanıştıklarında coşkuları bir kat daha artmıştı. Dünyanın en uzun nehrinin güneşin ışınlarıyla oynaşan, gün batımlarının hüzünlü vedalarını paylaşan sularına saklayacakları sırlar Sonsuz'a akacaktı. Nice uygarlıkları, sayısız kültürleri, kimi zaman duru, kimi zaman

vahşi günümüze kadar taşıyan bereketli nehrin doğduğu ülkeye nelerini değişmemişlerdi?

Çok yakın tarihe kadar politik vahşet, iç savaş ve salgın hastalıklarla kırılan bu ülkeden beş yıl sonra salgın bir hastalıkla dönmüşlerdi; iyileşir iyileşmez tekrar gitmek üzere.

Tıpkı beş yıl öncesinde olduğu gibi; ter ü taze niyetleriyle, apaydınlık amaçlarıyla ve yemyeşil umutlarıyla.

Ah! Bir de Hatice Abla'nın ana yüreği mani olarak dikilmeseydi önlerine. Oysa o da haklıydı yerden göğe kadar. Hangi ananın şefkati göz yumardı evladını, damadını ve torunlarını sıtmanın içine salıvermeğe? Allah'tan torunlarına bir şey olmamıştı. Göz bebeği gibi bakıyordu şimdi onlara. Çocuklar olan bitenden habersiz gibi gözükseler de anne ve babalarının durumlarına için için üzülüyorlardı.

Kapı vuruldu sessizce. Her zaman böyle vururdu kapıya Hatice Abla. Behiye Hanım, kapı çalışından bilirdi anasının geldiğini. Bir tepsiyle girdi gözü yaşlı kadıncağız içeri. Kahvaltı tepsisinin bir köşesindeki ilaçlar iyice canını sıkmış olmalıydı.

– Unutun Uganda'yı artık, dedi sitemkâr bir vaziyette. İyileşeceksiniz ve Türkiye'de kalacaksınız. Damadına döndü sonra:

– Gül gibi mesleğin var elinde be oğlum. Nereye müracaat etsen geri çevrilmezsin. Bak, hem annenler de çok üzülüyorlar ama işleri başından aşkın; kalkıp gelemiyorlar her zaman.

Hatice Anne'nin dediği doğruydu. Ankara'nın en gözde fakültelerinden birinden mezun olmuştu İsmail Bey. Nerede isterse orada iş bulabilir ve rahat bir hayat yaşayabilirlerdi. Gel gör ki, bunu onlara ne Hatice Anne, ne de dünürü anlatabiliyordu.

Kahvaltılarını bitirdiler güç bela. İlaçlarını aldılar. Kalkıp dolaşmaya dermanları yoktu henüz.

Hatice Anne, eline tepsiyi alıp da odadan çıkarken:

– Hiç olmazsa bir başka yer olsun. Daha yakın, şartları daha uygun bir ülkeye gidin de; gözümüz arkada kalmasın.

Behiye, tanıyordu annesini. Üzerine düşmenin bir manası yoktu. Şu an onu kırmak ve üzmek istemiyordu.

– İnşallah, dedi ve geçiştirdi.

Çocuklarını çok özlemişti. Kucağına alıp da sevemediği, kendi elleriyle bir şeyler pişirip yediremediği, tatlı uykularında bir öpücük kondurup da üzerlerini örtemediği günleri saymaktan acizdi artık.

– İyi olsunlar da, gerisi mühim değil. Sağlık olduktan sonra her şey yaşanır, diye böldü duygularını eşinin. İçini okumuştu her zamanki gibi.

– Başka bir yere gitmek istiyor musun, diye sordu kocası bu defa; cevabı az çok bilse de.

Atıldı hemen Behiye Hanım, bütün mecalsizliğine rağmen.

– Takdir-i İlahî. Allah neyi takdir ederse kabul etmek bize düşmez mi? Kaderi, irademe göre değiştirmekten korkuyorum. Şefkat tokadı yemekten ürküyorum. Ya oradaki arkadaşlar? Onlar da insan değil mi?

Eşi emindi aslında "sıtmanın" niyetlerini küçültemeyeceğine, hedeflerinden uzaklaştıramayacağına ve ufuklarını soldurmayacağına.

– Rabbim, bizi tathir ediyor günahlarımızdan. Bunun için de ona bir şükür borcumuz var değil mi?

– Haklısın! Günahlarımızla O'nun huzuruna gitmektense!

Saatler geçmek bilmese de, ağrıları hafiflemese de, nöbetleri kesilmese de sabır içinde şükrediyorlardı Yüce Yaratıcılarına. Hastalık müddetince, bir saati bir gün ibadet hükmüne geçirmenin bir başka yolu olabilir miydi? Aksi halde kısacık bir ömrü uzun kılmak mümkün müydü?

– Ne kadar aciziz, değil mi, diye mırıldandı Behiye Hanım. Eşi de tasdik etti ve ilave etti:

– Hastalıklar da olmasa nasıl hatırlarız acizliğimizi? Nasıl düşünürüz zaafımızı?

Bir ayeti hatırlattı eşine İsmail Bey:

"O'dur beni doyuran, O'dur beni içiren. Hastalandığımda O'dur bana şifa veren."(Şuara 79,80)

Şimdi iki yürek bir olmuş; Rablerine iltica etmişlerdi. İstimdat vaziyetine büründüler ve dua dua yalvardılar.

Ellerini açtı Behiye Hanım ve şifa diledi Şâfi-i Kerim'inden.

İyileşme umudu içinde tekrar uykuya daldılar. Gözlerini tekrar kara kıtada açmak üzere.

"Ermek için deryaya, hiç durmaz çağlar coşar,

Bu coşkun sevdayla ne aşılmazları aşar!"

Günler geçmiş, Behiye Hanım ve eşi "sıtma"yı mağlup etmeyi başarmışlardı. Elbette şifayı veren O idi ve O'nun merhamet eliyle doğrulmuşlardı hayata tekrar.

Hastalıklarının şiddetine rağmen, hiç dinmeyen aşk u şevkleri, sürekli köpürüp duran himmet ve gayretleri, insanlığa hizmet iştiyakları onları sevdalarından vazgeçirmedi.

İsmail Bey, Uganda'ya uçmak üzere biletleri aldığında, hem kendi ailesi, hem de eşinin ailesi çoktan pes etmişlerdi bu kara sevda karşısında.

Gaye ulvi olunca, analar dahi ket vuramıyordu. Yol O'na olunca, hastalıklar da engel olamıyordu.

Onlar Şimdi Uganda'ya uçuyor. Mumlar gibi eriseler de binlerce göze ışık olabilmek; onlarca başı okşayan beyaz el olabilmek için.

Bitmeyen tutkularına, kara sevdalarına, Afrika'ya.

ÖLÜMÜNE SEVDA YOLU

Geçen baharın ilk günleri... Erbil'de bir ikindi vakti. Bir öğrenci yurdunda yaşanan mevsimin baharla, hissedilen vaktin de ikindiyle hiç ilgisi yok. Irak'ın her bir yerinde olduğu gibi; burada da, savaş rüzgârları esmekte ve sanki gecenin koyu karanlığı yaşanmakta.

Şiddetli bir bomba gürültüsü, yurt sakinlerinin yüreklerini ağızlarına getirdi. Korkunç gürültünün ardından, kocaman toz bulutları bürüdü gökyüzünü. Ortalık karardı aniden. Elektrikler kesildi. Şehir, gece yarısı sessizliğine gömüldü.

Göz gözü görmüyordu yurtta. Kimseden çıt çıkmıyordu. Yürekler küt küt atıyordu. Herkes, bütün gözleri görene, en gizli sesleri işitene, kalplerin derinliklerini bilene yöneldi; el açtı; iç döktü.

Emine, Emir Can'ı kucağında, dua ediyor hayatın ve ölümün Hâlikı'na, yerlerin ve göklerin Sahibi'ne, dünya ve ukbanın Malikî'ne.

Emir Can, olanlardan habersiz, mışıl mışıl uyuyor anasının kucağında. O, henüz bir buçuk yaşında. Babası nöbetçi bugün. Yurttaki her şey, onunla nöbet arkadaşına emanet: Kadınlar, çocuklar, okula ve öğrencilere ait araç ve gereçler.

Emine, bir yavrusunu bağrına basıyor ama savaşın bütün çocuklarını duasına katıyor. Bombanın kimin üzerine düştüğünü, kimin hayatını yıktığını, kimi yetim, kimi dul bıraktığını bilemeden, sürekli dua ediyor.

Bir ara, gözleri arkadaşlarına takılıyor. Onlar da duanın sırlı dünyasındalar. Her biri, bir yürek olmuş; masumlar için atıyorlar. Hem de savaşın bağrında, ölümün yanı başında, bomba seslerinin altında.

Yaklaşık yirmi gündür bu yurttalar. Yirmi kadar aile; her biri bir memleketten... İki katı kadar da çocuk; yaş yaş, boy boy, esmer, kumral, sarışın. Her biri bir branştan öğretmenler: Türkçe, İngilizce, Matematik, Fizik, Kimya, Tarih.

Emineler, savaştan üç beş ay evvel gelmişler buraya; hem de gönüllü olarak. Eşi öğretmen. Aileleri, mâni olmak istemişler gelmelerine. Kolay mı savaşın bağrına evlat, torun göndermek? Ama ısrarları kâr etmemiş. Oğulları ve gelinleri girmişler bir kere reh-i sevdaya. Onlar, seferin uzun ve yolların yokuş olduğunun bilincindeler. Her köşebaşında ölümle burun buruna gelebileceklerinin farkındalar.

İşte, burada ölümle burun buruna gelmişlerdi. Yollarında, acı ve ıstıraptan ölüp ölüp dirilme vardı aslında ama onlar simsiyah atmosferin altında, sisli saatlerin içinde, hayatı duymaktan acizdiler şimdi. Hayat ile ölüm iç içeydi. Aralarında incecik bir perde vardı sadece. Ne kadar burada, ne vakit orada?

Her bir sevda yolcusunun, “sevdam, sevdam” diye inleyişi gibi; onlar da öğrencileri için inliyorlar burada. Diğer öğretmen arkadaşları da öyle; her masum, her mazlum için içleri yanıyor; bilhassa da öğrencileri için.

Emine, yavrusunu yatırıp, akşamını da eda etti. İkindi ile akşam arası, bir asır gibi gelmişti ona. Akşamın ardında, onları bekleyen upuzun bir gece vardı. Yiyecek stokları vardı. Hep bir olup, pişiriyorlardı, yiyorlardı, yatıp kalkıyorlardı lakin ne ağızlarının tadı vardı; ne de deliksiz bir uyku gözlerinde.

Pencereye ilerledi. Dışarıda ölüm sessizliği… Kocasıyla, nöbet arkadaşı yurdun kapısında, dimdik duruyorlar. Kulakları,

derin sessizlikte; gözleri çok uzaklarda. Emine biliyordu ki, o uzaklarda ışıklar saçan, çift çift gözler var; yerleri meçhul, hayatları mağdur olsa da. Kocası da, nöbet arkadaşı da, o gözlerin ışığından fer alıyorlar yine besbelli.

Hayaller uzun değil burada. Akşamla birlikte alev topları, hem karanlığı, hem de Emine'nin hayallerini kesiyor. Kısa sürede dağılan alevler, yerini, yine zifirî karanlığa ve ölüm sessizliğine bırakıyor. Günlerdir naçar kaldıkları bu yerde yine diz çöküyorlar Çaresizler Çaresi'ne. Sesi soluğu oluyorlar mazlumların hep bir ağızdan, hep bir yürekten. Sabaha kadar, alev toplarına denk, toz bulutlarından büyük mazlumların âhı yükseliyor.

Sabahın ilk ışıklarından evvel doğruldu Emine. Abdest almak için koştu lavaboya. O da ne! Güzel bir deterjan kokusu hâkim etrafa. Lavabolar ve tuvaletler de pırıl pırıl. Yoksa yine mi tahmin ettiği şey olmuştu? Abdestini alıp da odasına doğru ilerlerken, Huriye'yi gördü koridorda. Çöp kutularını boşaltıyordu Huriye. Evet, bu temizliğin sırı anlaşılmıştı. Leylîler gibi pusuya yatmış anlaşılan bu gece Huriye yine. Himmeti âli, iradesi güçlü, azmi devamlı, genç bir belletmen o. Öğrencilerine düşkünlüğü kadar, şimdi de misafir ailelere ev sahipliği yapmaya çalışıyor. Mum misali başı önünde, yanıp aydınlatmağa teşne bir ruh insanı o. Yaşı çok genç ama ruhu olgunlardan olgun. Ateşler yükselirken dört bir yanda, o, hayat suyu dağıtan bir saki sanki. Bu alevler içinde kızıl gülnihâller bitirme ümidiyle taşkın.

Emine, mahcup bir edayla gülümsedi Huriye'ye. Çok hakkı geçmişti doğrusu. Sonra yanına sokuldu ve helallik istedi. "Helal olsun ablacığım." diye cevap verdi, mahviyet içinde.

Zaman su gibi akmıyor burada. Günler, geceler hiç tükenmeyecekmiş gibi sanki. Hiç kimse, Türkiye'ye dönmediklerinden şikâyetçi değil. Zaten, büsbütün kendi istekleriyle kalmaya karar vermişler. Dört bir yandan ufukları toz duman kaplasa; zak-

kumlar gülleri gölgede bıraksa; meydanlar saksağanlarla dolsa; insanlık vefasızlığa kurban gitse; onlar, sarsılmadan yerlerinde durma niyet ve azmindeler. Kesintisiz dualar, günlük hatimler ve gözyaşları. Zamanı berraklaştıran, günleri ve geceleri aydınlatan iksirler onlar.

Bu gece ayrılık var Erbil'de. Yurda, arkadaşlara ve Irak'a veda edecekler Emine ve birkaç arkadaşı. Gecenin üçünde yola koyuldular. Onlar, gündüz, kendilerine zarar gelme riskinin daha yüksek olduğundan eminlerdi çünkü ama gece yarısı da olsa yolları kesiliyor Peşmergeler tarafından. Neyse ki; zararsız olduklarına, memleketlerine döneceklerine zor da olsa inandırabiliyorlar.

Canlarını kurtarıyorlar kurtarmasına ama yol kenarlarına yayılmış cesetleri, harap olmuş evleri, telef olmuş hayvanları çaresiz seyrettikçe, âh u efgân ediyorlar; ölüp ölüp diriliyorlar âdeta.

Geçen yılın bahar mevsimi, Irak'ta bir seher vakti... Emine ve arkadaşları, Irak'a, nazlı nazlı esen bâd-ı sabanın, ölümle burun buruna gelmiş masumlara hayat bırakacağı; sevdiğini yitirenlere, Yusuf'un gömleğinden bir koku duyuracağı ümit ve duasıyla veda ediyorlar. Semada, melek kanadından tüyler uçuşmakta hasbîlere sürpriz; ötelerde vuslat serinliği ve Allah hoşnutluğu müjdeleriyle şehit ve masumları yâd ediyorlar. Sonra da, hediyelerin en güzelini bırakıyorlar onlara: Fatihalar ve damla damla gözyaşı.

KABİL'DE BİR AKŞAM YEMEĞİ

«Onlar, yemeğe olan sevgilerine rağmen, fakiri, yetimi ve esiri doyururlar.»

(İnsan suresi – 8)

Orta Asya'nın güneyinde bir kara ülkesi. Ortadoğu ile Uzakdoğu arasındaki ticaret yollarının kavşağı. Beş bin yılı aşkın zengin kültür mirası. Çetin coğrafyasında metin medeniyetler yeşerten bir memleket.

Bu çetin coğrafyanın talihsiz ülkesinde, zengin kültür mirasının yağmalandığı, yeşeren medeniyetlerin çökertildiği, ticaret yollarında şehit kanı döküldüğü bir yıldı.

Hindukuş Dağları'nın, yastan iki büklüm olduğu, Amuderya, Hilmend ve Kunduz Nehirleri'nin gürül gürül sularının yerine hüzün akıttığı bir aydı.

Televizyon başında, milyonlarca Müslüman'ın el açıp, dua dua yalvardığı günlerdi.

Karanlık Afganistan geceleri, peş peşe atılan bombalarla aydınlanıyordu. Koca kentten geriye, un ufak olmuş duvarlar, çökmüş çatılar, yıkılmış fabrikalar ve yağmalanmış depolar kalmıştı.

Kabil, hüzünlü akşamlarından birini daha yaşıyordu. Her yerde akşam, hüznü hatırlatırdı; insanın içini tasaya bürürdü ama bu viraneye dönmüş şehirde, bir başka hüzünle gelirdi akşamlar. Büyüklerin yüzünde keder dolanır, çocukların saadeti dağılır, sofraların tadı tuzu bozulur ve en tatlı uykular, an be an bölünürdü.

Her şeye rağmen Kabil'de, hayat devam ediyordu. Bu dünyadan göçüp gidenlere, bir uzvunu yitirenlere, malı mülkü telef olanlara, yüreği dağlananlara, soğuktan tir tir titreyenlere, bir lokma için kapı kapı dolaşanlara rağmen.

Elden ne gelirdi? Dua mı? Dua, milyonların dudağından dökülen münevver sözler, gözlerinden süzülen damla damla yaşlar ve yüreklerinden kopup, uzaklara düşen masum sevgiler oluyordu.

Bütün dünyada, inanan yürekler bir atıyordu, atmalıydı da.

Uykular kaçıyor, lokmalar boğazlarda düğümleniyor, aylar hep hazanı yaşıyordu.

Anadolu insanı da, diline duasını dolamış, gözyaşını içine akıtmış ve sevgisini şefkate dönüştürmüştü. Her acı haberle huzurun bendi sarsılıyor, her düşen bomba ile gönüller acıya gark oluyordu.

Anadolu'dan bir aile de vardı ki, milyonlardan daha yakındı Afganlı kardeşlerine. Afganistan'ın uzun günlerini, uykusuz gecelerini ve tatsız tuzsuz öğünlerini bizzat yaşayan şefkat abidesi bir aile…

Kabil'in bağrında yaklaşık bir yıl yaşamıştı, Anadolu'nun bağrından kopup gelen bu aile. Bu kültür ve medeniyetler diyarına, apaydınlık bir gayeyle uçmuşlardı. Duayı kanat yapmış da uçmuşlardı. Çökük medeniyetin imarı, kırık kalplerin tamiri ve sönük ocakların huzuru adına bir ümit olabilmek için. Günlerinde dua, gecelerinde dua vardı. Dillerinde dua, kalplerinde dua vardı.

Kabil, hüzünlü akşamlarından birini yaşıyordu. Aylardır yaşanan akşamlardan bir farkı yoktu, bu akşamın da. Karanlığın çöküşüyle birlikte şehir, beklenen sessizliğine gömülmüştü. Hava soğuktu. Sokaklar tenhalaşmıştı. Halkın büyük çoğunluğu evlerine çekilmişti. Evlerin pencerelerinden ölgün ışıklar süzülüyordu. Her bir ev, yaşanmakta olan nice hazin öykülerin bahtsız mekânlarıydı.

Kimlerin gözü yaşlı, kimlerin yüreği buruktu? Soğuğu iliklerine kadar hisseden kaç aile, açlıktan nefesi kokan kaç fert vardı? Kaç mahzunun yüzünden hüzün yayılıyor, kaç mazlumun dilinden dua yükseliyordu?

Bu evlerden birinde, Anadolu'nun bağrından kopup gelmiş aile de, soğuk kış akşamını aynı duygularla karşılamıştı. Mütevazı bir sofra kurulmuştu odanın ortasında. Adeta öğün geçiştirilmek üzere kurulan bir sofra. Kaşıklar inip kalkıyordu usulca. Büyükler durgun, çocuklar suskundu. Duvarlarda, lambanın solgun ışığından yansıyan gölgeler vardı bir kımıldayan.

Yemeği ve derin sessizliği bölen bir ses duyulmuştu. Kapı çalınmıştı.

Esma Hanım, tereddütlü adımlarla kapıya yönelmiş; çocuklar da, sabırsız bir bekleyiş içine girmişlerdi. Çok geçmeden bu bekleyişin yerini, alışıldık bir manzara almıştı. Saçı sakalı ağarmış, gözleri nemli bir ihtiyar, bütün asaletine rağmen buruşuk ellerini açmış; bozuk Peştuca'sıyla yiyecek bir şeyler istiyordu. Buna mecbur olmalıydı; zira her tavrından mahcubiyet okunuyordu. Bir iki cümlelik lâftan sonra da, içler acısı hâli, gün gibi ortaya çıkmıştı. Zavallı ihtiyarın evinde, aç bekleşen torunları vardı. İki gündür, boğazlarından doğru dürüst bir lokma geçmemişti. Günlerdir, ocağında tencere kaynamamış, sofra kurulamamış bu eve, üç beş lokma götürebilmenin acı bir mücadelesiydi, bu tablo.

Bu içler acısı tabloya nasıl göz yumulabilirdi? Allah rızası için açılan nasırlı elleri boş çevirmek hangi insafa sığardı?

Ardı arkası kesilmeyen bombardımanlar, saldırılar halkı yoksulluğun binbir haline düçar kılmıştı. Bir zamanların müreffeh halkı, el açıp dilenir duruma düşmüştü. Kendilerinden öte, çocuklarını, torunlarını doyurma uğruna nelere katlanır olmuşlardı!

Esma Hanım, bir kavanozu çorba ile doldurmuş, bir poşetin

içine bir ekmek ve biraz kahvaltılıkla birlikte güzelce yerleştirmişti. Poşeti, ihtiyarın, soğuktan morarmış ellerine tutuşturduğunda, yüreği buruk bir sevinçle kaplanmıştı.

Ömrüne hazan vurmuş ihtiyarın, bu ikram karşısındaki memnuniyetini fark etmemek imkânsızdı. Kırış kırış olmuş simasına, bir anda tebessüm dalgaları yayılmıştı. Kapıdan uzaklaştığında, titrek solgun dudakları, özüne has lisanıyla dualar mırıldanıyordu. Torunlarının yanına, eli dolu varacak olmanın sevinci, adımlarına takat oluyor gibiydi.

Bu, yoksulluğun ne ilk manzarasıydı, ne de sonu olacaktı! Kimbilir, daha kaç defa kapıya yavaşça vurulacak ve aynı ya da benzer bir tabloyla karşılaşılacaktı?

Kolay mıydı, koca bir milletin yaralarının iyileşmesi? Kolay mıydı yılların acılarının dinmesi?

Esma Hanım, daha dün, bir yetimi ağırlamıştı ayaküstü. Bir başka gün de, yüreği paramparça bir ananın eline, bir tomar para tutuşturmuştu. Geçirdikleri -bilmem kaçıncı gurbet bayramının- en dayanılmaz yanı, yoksul komşularına et yetirememeleriydi.

Zordu acıyı paylaşmak! Kâh bir damla gözyaşı, kâh kalbin derinliklerinde hissedilen bir sızı olurdu, acı. "Vicdan" derdi paylaşmak; his isterdi. Hicran bekler; sabır dilerdi.

Esma Hanım da, yemeğini paylaşmanın huzuruyla örtmüştü gıcırdayan kapıyı.

Bu evde, öğünler paylaşılmaya öyle alışılmıştı ki. Buna en çok sevinen çocuklar olurdu. Her iki kardeş de, annesinin başının etini yerlerdi, açları doyurmak, yetimleri sevindirmek için. Babaları da annelerini vermeğe teşvik ederdi hep.

Esma Hanım da, her yemeğin miktarını elinden geldiğince çoğaltırdı. Yemek pişirirken, bildiği bereket dualarını da okumayı vecibe bilirdi. Gönülden inanırdı ki, her bereket duası, Feyyaz-ı Mutlak

tarafından kabul görür; dua ile pişirilen her yemeğe, Feyz-âver Peygamber'in (S. A. V) mübarek elleri dokunurdu.

Bir Peygamber ki, açlığın manasını en iyi o bilmiş, yoksulluğun ıstırabını en derinden o yaşamış. Öyleyken, elinde olanın tamamını hibe ettikten sonra, olmayanı da vaat etmiş: "Komşusu açken tok yatan bizden değildir." buyurmuş. Bir Peygamber ashabı ki, açlık, karınlarına taş bağlatmış; gece yarısı yollara düşürmüş. Öyleyken, azıcık yemeğiyle, aç misafirini doyurabilmek için, çocuklarını ikna edip yatırmışlar; sonra, yanlışlıkla mumu söndürmüşler; söndürmüşler ki, kaşıklarını boşa götürüp getirdikleri, misafir tarafından görülmesin. Sabah namazından sonra Allah Resulü (s.a.s.), yüzünü onlara çevirerek: "Bu gece ne yaptınız ki, hakkınızda ' Kendileri sıkıntı içinde bulunsalar dahi, başkalarını kendi nefislerine tercih ederler.' (Haşr- 59/ 9) ayeti nazil oldu." buyurmuşlardı.

Bir Peygamber ehli ki, çocuklarının iyileşmesi üzerine, Peygamber tavsiyesi ile üç gün oruç tutmaya niyet etmişlerdi fakat evlerinde yiyecek bir şeyleri kalmamıştı. Bir komşularından bir miktar borç arpa alarak ekmek yapmışlardı. Oruçlarını onunla açacaklardı. Akşam olmuş, iftar vakti yaklaşmıştı. Biraz sonra, oruçlarını açacakları sırada kapıları çalınmıştı. Kapıyı çalan yoksul bir Müslüman'dı. Yiyecek bir şeyler istiyordu. Bu istek karşısında hiç tereddüt etmeden iftarlık ekmeklerini bu yoksul kardeşlerine verip, oruçlarını su ile açmışlardı. Ertesi gün, yine oruca niyetlenmişlerdi. Bu defa da başka bir komşularından ödünç un almışlardı. Ekmeklerini onunla yapmışlar, yine iftar saatinin gelmesini bekliyorlardı. Akşam ezanı okunacağı sırada, kapıları tekrar çalınmıştı. Bu defa da yoksul bir yetim çocuk kapılarına gelmiş, onlardan yiyecek istiyordu. O günkü yiyeceklerini de ona verip oruçlarını yine su ile açmışlardı. Üçüncü gün de aynısı olmuştu. Bu defa kapılarına Müslüman olmayan bir esir gelmişti.

O da diğerleri gibi kendilerinden Allah rızası için yiyecek istiyordu. Allah'ın adını duyar duymaz, o günkü ekmeklerini de o esire vermişler, oruçlarını yine su ile açmışlardı.

Hz. Ali, ödünç aldıkları unları ödemek için, bir kuyudan su çeken bir adama yardım etmiş, emeğinin karşılığı olarak aldığı parayla çarşıya yönelmişti.

O sıralarda ise Cebrail (a.s.) Peygamberimize şu müjdeyi veriyordu:

"Müjdeler olsun sana ey Allah'ın Resulü! Allah, damadın Ali ve kızın Fatıma için şu ayetleri indirdi." diyerek Dehr Suresi'nin şu bölümünü okuyordu: "Onlar, yemeğe olan sevgilerine rağmen, fakiri, yetimi ve esiri doyururlar.»

Bu çetin coğrafyada, viraneye dönmüş ülkede, yaslı Hindukuş Dağları'nın eteklerinde yaklaşık bir yıl yaşamış muhacir ruhlu bu aile. Yaşadıkları şehir harap olsa da, gönülleri Peygamber sevgisiyle mamur... Kanaat asıl zenginlikleri, dua metin kalkanları, bereket tükenmez hazineleri.

Ayakları, bir milyondan fazla mücahit barındıran topraklarda; elleri, o mücahitlerin emanetlerinin elinde.

Kabil, hüzünlü akşamlarından birini yaşıyordu. Bu hüzün bir yoksulu sevindirmekle sevince; Saadet Asrı'ndan iki tabloyu yâd etmekle asıl mutluluğa dönüşmüştü. Zira asıl mutluluk, yapılanlardan Allah Teâlâ'nın razı olmasıydı. Allah katında, amellerin azı çoğu, sadakanın büyüğü küçüğü, hizmetlerin önündeki gerisindeki de makbuldü. Yeter ki, niyet O'nun için, kalp O'na müteveccih olsun.

Esma Hanım, buruk bir akşam yemeğinin sonunda, ellerini açmış dua ediyordu:

"Ey bizi nimetleriyle perverde eden Sultanımız!

Bize gösterdiğin numunelerin ve gölgelerin asıllarını, membalarını göster. Bizi makarr-ı saltanatına celbet. Bizi bu çöllerde

mahvettirme. Bizi huzuruna al. Bize merhamet et. Burada bize tattırdığın leziz nimetlerini orada yedir. Bizi zeval ve teb'id ile ta'zib etme. Sana müştak ve müteşekkir şu muti raiyetini başıboş bırakıp idam etme."

Evin loş duvarlarında yankılanan yalnız bir söz vardı:

"Âmin! Âmin! Âmin!"

Not: Yukarıdaki hikâye, Afganistan'ın çetin yıllarından birinde, Kâbil'de yaşamış bir Anadolu ailesinin hatıralarından derlenerek yazılmıştır.

KALPLERİN SULTANLIĞINA DOĞRU

1999 yılının ilk günleriydi. Kışın kar beyazına bürünmüş, on bir ayın sultanının apaklığına gark olmuş günlerden biriydi. “Cennet-âsâ bir vatan” diye tarifini işittiğimiz yeşil yarımadanın başşehrine inmiş, bizim için kiralanan meskenimize doğru yol alıyorduk; uzun bir yolun sonunda başlayacak yeni günlere.

Yeni günlere, eski evlerden “merhaba” demeye yabancı sayılmazdık. Şunu da bilirdik ki, kırk yıllık binaların içine sığışmış bir daireye taşınmanın, yerleşmenin ve oraya alışmanın üstünden günler geçerdi. Hiç kolay sayılmazdı, demode olmuş perdeleri yıkamak, katmanlaşmış kirleri arıtmak, yıpranmış koltukları ağartmak, kararmış halıları şartlamak; kısacası köhne bir evi adam etmek. Üstelik sular, yalnız sabah – akşam akıyor; çocuklar, gün boyu ayakaltında dolaşıyorsa, bir kör düğüme dönüşürdü işler.

Bütün aksiliklere rağmen, her şey yolunda gidiyor; sırrını çözemediğim bir inayet eliyle işlerim görülüyordu. Aslında ev, tahminime göre çok temizdi; bir Hızır eli değmişti sanki dört bucağına!

Tam bir hafta sonra, ilk misafirlerimi ağırlamanın heyecanı içindeydim. İmkânlar dâhilinde hazırladığım çay sofranın etrafına bir düzine talebe dizilmişti. Aman Allah’ım, bu ne güzellikti!

O gün, bir haftadır bana telefon eden, halimizi – hatırımızı soran, bir ihtiyacımız olup olmadığını öğrenmek isteyen Sultan ve arkadaşlarını tanımış; çok memnun olmuştum.

O gün, evimin dört bir yanına değen Hızır elini öğrenmiş; çok mahcup olmuştum.

O gün, evimizi temizleyen, sularımızı dolduran ve hatta bizim için alışveriş yapan inayet elinin sırrını çözmüş; o elleri, el üstünde tutmuştum.

Aradan günler geçmişti. Bir gece, Sultan'ın aniden hastalandığını ve hastaneye kaldırıldığını duymuş; hüzne boğulmuştum. Arkadaşları, aslında hastalığının bir süredir nüksettiğini söylemişlerdi ama ciddi olabileceğine ihtimal vermemişlerdi.

Ne yazık ki Sultan, amansız bir hastalığa tutulmuştu. Bu ne zor bir imtihandı Allah'ım! Bir taraftan tedavisine başlanmış, diğer taraftan gönüller dolusu dualar semaları aşmıştı. Sultan'ın iyileşmesi, sıhhatine tekrar kavuşması için elinden geleni ardına koymayacak binlerce gönül vardı; iki büklüm olup binbir niyazla inleyen binlerce gönül.

O, henüz yirmi iki yaşına basmasına rağmen, nasıl olmuştu da binlerce gönlü fethedebilmişti?

Engin sinesi, bol şefkati ve davranışlarından taşan saygı ve haşyetiyle Sultan, nice gözlere ve gönüllere ruh boyasını çalmıştı bir kere.

Bunu, kısa hastane ziyaretlerinde dahi anlayabilmek zor değildi. Her ziyarette, karşımızda inanç mihrabına dönen yüzüyle, sevgi minberine yürüyen adımlarıyla ve muhabbet soluklayan edasıyla bir gönül insanı buluyorduk; hak hatırı için bütün arzularından vazgeçebilecek bir gönül insanı. Onun en büyük derdi sevdasıydı; ata yurdun kardeş nesliyle el ele, gönül gönüle yarınlara yürümek; sevgiden hayatlarla asırlık mesafeleri örtmekti. Delicesine seviyordu derdini; delicesine inanıyordu ona.

Gün geçtikçe eriyen bedenine ve solan çehresine rağmen o, nefes nefese koşan bir küheylanı andırıyordu. Yol bitip ışığa ulaşıncaya dek koşacaktı da.

Biz, onun ölüp ölüp dirildiği günlerinde, gözlerinin içinde bahar çağladığını müşahede ediyor; kendimizi engin bir sükûn iklimine salıveriyorduk. Ötelerden esip gelen nur huzmelerinin çağladığı simasında, ebediyet rengi ifadesiyle hâlimizden hicap duyuyorduk. Rengârenk ahiret haritası resmedilen beyanlarına kulak verdikçe, ruh aynamızın üstüne örtü çekiyorduk.

Bir bayram, bütün renkleriyle tüllenirken gönüllerde, bir avuçluk ata yurdun insanının gözleri nemli, gönülleri gamlıydı. Sultan, daha iyi bir tedavi için, anavatana uçuyordu. O gün, Karadeniz'in dalgalı sularından avuç avuç dualar akıyordu ana vatana; gurbetin ak ufukları masmavi umutlara boyanıyordu.

Lakin Sultan, bir bayram arefesinde yakalandığı amansız hastalığıyla tam bir yıl mücadele edebilmişti. Ne acılar çekmişti, ne ıstıraplar mayalanmıştı yüreğinde bilinmez; bilinen bir şey vardı.

Artık göç mevsimiydi.

Ötelere yol görünmüştü bir kere. O, yolun sonunda da azimliydi, kararlıydı. Yollar tükense de, yolculuğun bitmeyeceği bu vetirede "Seyahat Ya Rasulallah!" deyip ebedlere kadar yürüyecekti.

Vedalaşma zamanıydı bundan böyle herkesle.

Bir bayram sevinci yaşatmıştı anasına, dünyaya gelişiyle. Zahmetle iç içe büyümüştü. Bir bayramda da, Rahmet-i İlahi'ye koşuyordu. Rahmete ulaşmanın yolu zahmetten geçmiyor muydu?

Sultan'ı bekleyen gözler vardı ötede; ayın on dördü gibi gökçek yüzler.

"Noktalansın bu hayat ölümün kollarında.

Değil mi ki Sen'i buldum; buldum Sen'i ey Rab!"

Bir muhabbet kahramanı, yürüyordu aşkla dopdolu vuslat adasına. Bir iffet abidesi, bin can ile ayak basıyordu bir gelin odasına. O, ölümü özler, "Şeb-i ârûs " bilirdi de, Canlar Sultanı ona,

başları döndüren, gözleri kamaştıran ebedî sultanlıklar bahşetmez miydi?

Sultan; para, ikbal, şöhret, makam ve her türlü iştihanın çok üstünde bir büyük sevgiye; kalplerin sultanlığına doğru yürümüş; kalplerin Sultanı'nı her şeye tercih etmişti.

Adı bin bir gönülde yaşayan, hatırası asla solmayan ve bir "yâd-ı cemil" olan Sultan'ın ruhu şad olsun!

UMMANI AŞAN RÜYA

Kışın, yerini bahara bırakmaya hazırlandığı gecelerden bir gece. Sükûnet dorukta, sema duru... Mehtap göz alıcı, yıldızlar parıltılı. Ay da, yıldızlar da galebe çalmışlar gecenin zulmetine. Âdeta, ışıl ışıl yanan sönen bir libas olmuşlar; zulmeti örtüp, ayazı ısıtmışlar.

Gecemi aydınlığa boğan, kamer ve yıldızlar mı yalnızca? Ruhumu kaplayan sükûnet de, bir başına ıssızlıktan mı? Hayır! Bir rüya ki; parıltısı gecemde, huzuru içimde. Bir rüya ki; umman sükûnetinde, ummanın ötesinde.

Rüyam, aldı götürdü beni güney yarımküreye. Nice memleketler, dağlar, nehirler, göller, çöller ve denizler ötesine; iki umman arasına. İki umman arasındaki Avustralya Kıtası'na.

Rüyamda Avustralya'nın güneybatı sahillerine yakın bir kasabadayım. Tertemiz, şirin bir kasaba; bir tatil beldesi niteliğinde. Yeni, müstakil evler sıralı ferah sokakların iki yanında. Her bir ev, kendine ait bir hayatın içinde, sırlarıyla müphem. Evler bahçeli, bahçeler donanımlı. Kasaba, iki uçsuz bucaksıza yaslanmış boylu boyunca. Asuman ve umman birbirine nazır. Asumanın gönlü alçak, ummanın sinesi açık. El ele vermişler de sanki kasabaya letafet dağıtıyorlar sağanak sağanak, dalga dalga.

Ben, adını bilmediğim, ilk defa gördüğüm ama huzur içinde dolaştığım bu kasabada, bildik, tanıdık bir aileyi arıyorum: Şenaylar'ı. Sıra sıra evleri, düzgün sokakları geçiyorum. İşte aradığım adres! Burası olmalı Şenaylar'ın evi. Ev, kasabaya has ti-

pik evlerden biri. Bahçe kapısından giriyorum. Birkaç basamak merdiveni çıkıyorum. Henüz elim zile dokunmadan, Şenay'la göz göze geliyorum. Gözlere tebessüm yayılmış ışıl ışıl. Bu ışıltı, bir pencere açıyor bana maziden, parıltısı gün gibi içinde. Alıp başımı, bir hatıra kümesinde dolaşıveriyorum. Şenay, hem karşımda, hem de dolaştığım yerlerde. Tebessüm, hep çehresinde; hatta gözbebeklerinde. Bir ana neler sığmıyor ki? Mesafeler azalıveriyor o anın içinde, mekânlar daralıveriyor ve ben, kâh vatanın adı yeşille anılan şehrinde, kâh yemyeşil bir yarımadada oluveriyorum.

Şanlı şöhretli bir düğün, yeşile boyanmış şehrin lüks otelinde. Otel, bir yanda şehrin eşrafını, diğer yanda gurbet efradını ağırlıyor o akşam. Salon parıltılı, mönü zengin ve misafirler şık. Musiki çağlayanlar gibi dolmakta misafirlerin sinesine. Şenay, gurbete pek yakın. Beyazlar içinde bir gelin o şimdi. Gözleri bembeyaz ufkuna nazır. Gurbetin ak iklimine uçmasına ramak kalmış. Gözleri ışıl ışıl, o ak ufku intizarda, allı-pullu beyazlarıyla. Gözler, bu dünyası kadar, gönlü de zengin gelini süzmede sevgiyle; diller dua etmede Hak sözleriyle ve yürekler bir atmada mutluluk dileğiyle.

Şenay, ailesi kadar, dünyanın şatafatını da gerisinde bırakarak uçuyor gurbete. Annesi, hasretinin üstüne, kızının duasını örtüyor. Bu dua o kadar büyük ki, hasretler küçülüyor gölgesinde; hasret, ana hasreti olsa da. Şenay, öğrenci iken iştirak ettiği sınırlar dışındaki geziyi kazıyor yüreğine. Buralar, bir geziye sığmaz. Bir gezi, bu insanları tanımaz. Dostluklar bir geziye tutunmaz; iki dil bir gezide yaşamaz. Öyleyse Şenay, bunu yaşamalı. Adımını atmadığı yer, tanımadığı insan kalmamalı. Dostluklar kurmalı sonu sonsuza varan, dilini kardeş kılmalı yabancı diliyle. Bir arı gibi konmalı, üzerine kış çökmüş sinelere. Sineler bal kıvamında, sohbetler şeker-şerbet tadında olmalı. Dilemeli de, buralarda dillenmeli. Bir iken iki lisan bilmeli; bir iken iki insan olmalı.

Vatan hasretini gurbetin ak ikliminde dağıtmalı. Üstüne rahmet yağmurları yağmalı; içine sevgi dilleri dizilmeli; etrafına güzelim nakışlar işlemeli. Dua etmeli de, istemeli de.

Şenay'ın duası kabul, muradı takdir oluyor. Şen otağını gurbetin bağrına kuruyor. Sılanın şatafatına nispet, sevgiyle beziyor evini. Dünün allı pullu gelini, bugünün sadeliğine bürünüyor. Evinin bir odacığında şark, anadilinin koynunda garp ve yüreğinin odağında dünya. Her yanı bir, her günü eş, herkes dost. Şenay'ın sinesi açık umman gibi; dünyası da renkli. Misafirlerine hem yer sofrası, hem de gönül sofrası kurulu.

İki yeşil arasında yeşeriyor Şenay'ın dünyası. Gönül toprağına düşen gurbet tohumcuğu, boy atmış; filiz vermiş de yeşermeğe yüz tutmuş. Duasının semerelerini devşirirken, yüreğinde çoraklığın adı silinmiş. O, zaten hasretin her çeşnisini savurmuş adamakıllı. Öyle ki; gözü, duasının ufkunda, dili virdinde, gönlü de nice gönüllerle.

Şimdi de, iki umman arasında Şenay'ın dünyası ve ben, misafirleriyim dünyalarından olsam da bîhaber. Sanki yeşil yarımadadaki komşuluğumuz gibi. Hani, kâh onda demlediğimiz koyu çaylar, kâh onu ağırladığımız anlar gibi. Hani, bir yıla dizilen hatıralara bir zeyl gibi bu ziyaret. Dostluğun devamı "yâd-ı cemîl" in endamı.

Rüyamın izini sürmeye devam ediyorum. Dört başı mamur bu evin bir odasına buyur edilmişim ben hatıralarla baş başa iken. Oda, ferah ve konforlu... Bir müddet sükûta teslim olmuşuz. Biz, hasbihâl etmeyi umarken, bir anlık sükûnetle yöneliveriyorum pencereye. Gözlerimi dışarıya çevirmemle, sükûnetin hayret ve hayranlıkla kaplandığı anlar yaşıyorum.

Dışarıda bir şehrâyin yaşanmakta sanki. Çoluk-çocuk şen şakrak… Arz, kıvançla serilmiş ayaklar altına. Ya sema? Asıl şehrâyin onun kucağında yaşanmakta. Ay, arz-ı endâm eylemiş, arzın

en yakınında. Düşüvermek istercesine süzülmekte, on dördünün haşmetinde. Ya yıldızlar? Onlar da ayın kurbetini kıskanırcasına salınmaktalar mesafeye aldırmadan. Akşam, yerini asude bir geceye tevdî ederken, ben, ışıltıdan kamaşmış gözlerimi geceme açıyorum.

Ummanı aşmadan, dağ, tepe, dere ova geçmeden, şehir, ülke görmeden dönüyorum bu uzun yolculuktan, kısa ziyaretten. Bir yudumluk ana sığan, ummanı aşan rüyama bir daha dönmek istesem de, bu mümkün olmuyor. Bu, tadı damağımda kalan bir dost ziyareti olarak hatıralar kümemde yerini alıyor. Unutması zor, gerçeği hayal.

Bilemediğim diyarlar, tanımadığım insanlar. Onların arasında, bildik bir adres, tanıdık bir dost. Âlem-i menâmda açılan yol, sürülen iz, görülen dost ve alınan haz.

On sekiz bin âlemin Rabbi olan Allah, elbette, âlem-i menâmın da Rabb'i. Götüren O, gösteren O. Bulduran O, buluşturan O. Hamd O'na, şükran O'na; gecemi rüyamla aydınlattığı, ruhumu huzurla donattığı için. Hamd ve şükran O'na; ummanı aştırdığı, bir dostla buluşturduğu için.

Bu, bir yüzü madalyonun. Ya diğer yüzü? Rüyalarda aşılan ummanlar, gerçekte de aşılır mı ki? Rüyalarda gidilen mesafeler, gerçekte de gidilir mi ki? Dağlar, dereler, ovalar, şehirler, ülkeler geçilir mi ki? Umman ve asumanla mest, gurbetle dost olunur mu ki? Sineler ummanlaşır, ruhlar asumanlaşır mı ki?

Karalar ve denizler, dağlar ve bağlar, yerler ve yurtlar, buzlar ve çöller aşılmış.

Yollar aşınmış; âşıklar yılmamış.

Koyulmuşlar yollara, dizilmişler bir safa, yayılmışlar dünyaya.

Kimi kara, kimi hava, kimi de deniz yoluyla.

Kimi steplere, kimi çöllere, kimi de ummanlara nâzır.

İki ummana nâzır bir kıta; bu kıtaya konmuş, ak ufka nâzır bir aile ve ummanı aşan bir rüya.

"İSMİNİZİ YAZALIM VE DUA EDELİM!"

Bakü'ye gelmeden bir gün önceydi.

Nurlu bir geceydi.

Üç ayların İlâhi rağbetlere açık perşembe akşamıydı. İstanbul'daydık. Can dostlarımızdan birinin evindeydik. Pek çok eş, dost ve tanıdıklarımızla bir aradaydık. Gönüllerimiz, İlâhi gufran ve nimetleri gözlüyor; sinelerimiz, dillerin ifadeden aciz kaldığı bir naz ve niyaz zemzemesi içinde inliyordu. Rahmete susamış kalplerimiz, affın ak ve pak iklimine kanat çırpmanın sevincini yaşıyordu. O gün, dualar, âminler yükselmişti bu mütevazı evden semalara. İnce ince gözyaşları süzülmüştü yanaklara.

Allah Rasûlü (s.a.s.) anlatılmıştı. Sahabe-i Güzin'den kıssalar dinlenilmişti. Gurbet, hicret mütalaa edilmiş; gurbet diyarlarının muhacir ve ensar ruhlu sakinlerine dualar edilmişti.

Biz de, ertesi gün Bakü'ye uçacaktık. İki yıllık bir fasılanın ardından tekrar yollara düşecektik; sema buutlu anlarımıza, beka ruhlu dostlarımıza veda ederek. Eş-dostla helalleşmiş, dualar istemiş ve dualarla yolcu edilmiştik; yarınlarımızın güzel gurbet iline, dili-dini bir kardeşlerimizin diyarına doğru yol almak üzere.

Her lahzası ayrı haz günleri dünlerde kalırken, önümüzde gurup bilmeyen masmavi günlerin hülyaları köpürüp duruyordu.

***

Bakü'ye geleli henüz on gün olmuştu.

Gece yarısıydı.

Rüyamın tesiriyle uyanmış, karanlığa bakıyordum. Karanlığa bakıyor, gün aydınlığındaki rüyamın ikliminde dolaşıyordum. Büyük bir heyecan içindeydim. Hâlâ o sırlı cümle yankılanıyordu kulaklarımda:

"İsminizi yazalım ve dua edelim!"

Gördüklerim, duyduklarım.

Sanki yaşamış gibiydim. Oysa bir rüyaydı gördüklerim, duyduklarım:

Nurlu bir geceydi yaşadığım rüyamda.

Üç ayların ilâhi rağbetlere açık perşembe akşamı, bütün insanlığa "merhaba" demiş ve bir mızrap gibi gönüllere inmişti.

Gökler, kandillerle köpürüyor; par par parlıyordu.

Rahmete susamış kalplerde, bir vuslat sevinci yaşanıyordu. Susuzluktan çatlamış toprağın yağmuruyla buluşma sevinciydi bu; yeni bir arınma, aklanma ve paklanma fırsatıydı.

Mütevazı bir evdeydim. Gönül dünyalarına yönelen, İlahî gufran ve nimetleri gözleyen güzide bir topluluğun arasındaydım. Simalar, bildikti, tanıdıktı; bir kısmı hısım akraba, bir kısmı eş dosttu. Bembeyaz örtülerinin gölgesinde parıldıyorlardı. Sineler, dillerin ifadeden aciz kaldığı bir naz ve niyaz zemzemesiyle sarılmıştı. Mekân, ötelerin menfezi hâline gelmişti âdeta. Ümit ve beklentilerin yakarışlara dönüşüyle billurlaşmıştı zaman.

Zamanın ve mekânın albenisine kapılmıştım. Sağanak sağanak rahmet yağan bu nurlu gecede, Peygamber Efendimiz'i anlatıyordum. Âlemlere rahmet olan gönderilen Nebiler nebisini (s.a.s.). Durmadan, dinlenmeden, sürç – i lisan etmeden anlatıyordum. Allah Rasûlü'nün (s.a.s.) beşer olma keyfiyetini anlatıyordum.

Ben, O'nu böyle anlatabilir miydim? Hiç şaşırmadan, sürç-i lisan etmeden konuşabilir miydim? Bir inayet-i İlahî hissedi-

yordum. Taaccüpler içindeydim. O güzide topluluk, pür dikkat kesilmiş dinliyordu; anlatılan O (s.a.s.) olunca. Konu, kendi kendine akıyor; gönüllerde, şeker şerbet misali tat bırakıyordu; ta ki, Sahabe-i Güzin'den bir misali nakletmek isteyinceye kadar.

Susmuştum, lâl kesilmiştim sanki. O esnada, bir kaset sesi doldurdu bütün sessizliği. Bu, Hoca Efendi'nin billûr sesinin ta kendisiydi; özlenen günlerin enfes bir aksiydi.

O da ne? Hoca Efendi, nakletmeyi murat ettiğim meşhur kıssa-ı Sahabe'yi anlatıyordu; o latif üslûbuyla.

***

Biz, can kulağıyla dinlerken, içeriye Hoca Efendi girmiş ve bir köşeye oturmuştu. Kıssanın bitimiyle birlikte topluluk dağılmıştı. Hoca Efendi ise, hâlâ oturuyordu. Bu, benim, hayatım boyunca arayıp da bulamadığım bir fırsattı; belki de bu nurlu gecenin çok büyük bir lütfuydu. Yıllardır, bir kere olsun, kendisiyle görüşüp, dua istemeyi nasıl da arzulamıştım. Oysa bu arzum bir türlü gerçekleşmemiş ve bunun hicranını her an içimde duyup duyup sızlanmıştım. Şimdi ise, karşımda oturuyor ve âdeta bu fırsatı değerlendirmem için sabırla intizar ediyordu. Şu da var ki, çok rahatsız gözüküyordu. Bu, her hâlinden belli oluyordu. Buna rağmen, nezaketinden ve asaletinden asla taviz vermiyordu.

Onu, o hâlde yormaktan hicap duyuyordum ama Allah (c.c.)'ın Regaib gecesinde bana lütfettiği bu fırsatı da kaçırmak istemiyordum.

"Hocam!" dedim, mahcup bir eda ile.

"Buyurun!" şeklinde, gayet nazik bir cevap alınca cesaretimi topladım ve:

"Hocam! Biz, yarın, bir Orta Asya ülkesine gideceğiz." deyiverdim.

"Biliyorum." diyerek tebessüm etti, bu haberime.

Ben ise, büsbütün şaşırmıştım. Nasıl bilebilirdi ki? Hem, binlerce insan gidiyordu yurt dışına. Kendisi de o kadar uzaklardayken.

"Biliyor musunuz?" diye sordum tekrar.

Başıyla tasdik edince:

"Hocam! Ben, sizden, bunun için dua isteyecektim. Bize dua eder misiniz? Bu gurbetten Rabbimiz'in muradı ne ise, onu vicdanlarımıza duyursun ve sadece duyurmakla kalmayıp, bizi o duyguyla doyursun. İşimizin hakkını vermeye, vazifemizin gereğini yapmaya bizleri muvaffak kılsın."

Mütebessim bir çehre içinde dinlemişti. Gidecek olmamıza çok memnun olmuştu besbelli.

Yine mütebessim bir eda içinde, şu sırlı cümleyi söyledi.

"İsminizi yazalım ve dua edelim!"

***

Bir rüyaydı gördüklerim, duyduklarım ama gün aydınlığında bir rüya. Rüyamın tesiriyle uyanmış, karanlığa bakıyordum. Henüz gece yarısıydı; gecem, sihirli bir güzelliğe bürünmüştü. Duygulanmıştım; duygularım sessiz bir şiire dönüşmüştü. Kâh rüyamın, kâh hatıramın apaydınlık iklimlerinde dolaşıyordum. Gecenin karanlığı dilim dilim çözülüyordu. Güneş sabaha yürüyordu. Perde aralamıştı fecir, ufukta sabah vardı. Ümitlerimizin ufkuna kanat çırpacağımız, asude ve buğu buğu güzellikleriyle hülyalı bir sabah. O füsunkâr rüya ise büyülü maviliğiyle, karanlığın arasından bir güneş gibi parlıyordu.

Not: Yukarıdaki yazı, bir eğitim gönüllüsünün Azerbaycan'a geliş arefesinde yaşadığı hatırasından ve Azerbaycan'a gelişinin ilk günlerinde, Regaib Kandili sonrasında gördüğü rüyasından derlenmiştir.

SONSÖZ YERİNE

MUKADDES GÖÇ

Medine. Peygamber ve dostlarına kucak açan münevver şehir… Günlerce soluk kesmiş; "Müjde, müjde!" diye haykırmak için. Şafak sökün etmeye hazır. Gözler Veda Tepesi'nde ve birden sevinçle savrulan bir ses: "Geliyorlar, geliyorlar!" Yer-gök çalkalanıyor bu sesle. Güneşi kıskandıran yolcu ve yolcunun sadık arkadaşı Veda Tepesi'nde.

"Allah bize yeter; O ne güzel vekildir!" teslimiyet kelâmıyla aşılıyor, gulyabaniler güzergâhı uzun yol. Arkada kalıyor çocukluk hatıralarını saklayan şehir, hurmalar sunan bahçeler, ana, baba, evlat, yâr.

O, arkasına bakmadan, arkasındakileri bırakmadan tevfike râm oluyor ve yola koyuluyor. Sürâka'nın o günkü karanlık düşünceleri, Sevr mağarasının içindeki ve dışındaki çıyanların ağı, yoldaki haramîlerin fiilî insafsızlığı tesir icra edemiyor. O gül insan, tipinin ve boranın estiği yollarda, her yanı bir gül bahçesine çevire çevire Medine'ye yürüyor.

Mukaddes göç "Tarihin kulağına küpe" olacak en anlamlı seyahat. Emri ötelerden, plan ve projesi sema buutlu, mesafeleri insafsız…

Veda Tepesi, onurun doruğunda. Bekleme sıkıntısının sevince dönüşmesiyle oluşan ezgiler, Sonsuz Nur'a düzülen mısralar.

"Veda Dağı'ndan üzerimize bir dolunay doğdu.
Allah'a çağıran bir davetçimiz olduğu için,
Şükretmek bizlere vacip oldu.

Ey davetçilerin en hayırlısı, hoş geldin.
Geldin, Medine'ye şeref verdin!"

Hasret ve sevgi ezgiye dönüşmüş, yürekler coşmuş Medine'de. Allah Rasûlü otağını Seniyye-i Veda türküleri arasında bir kutlu yere kuruyor ve İlâhi mesaj ve ruhunun ilhamlarıyla çevreye hayat üflemeye başlıyor.

Mekke'nin fethinden sonra hicret, artık belli bir hadise değil; bir mefhum, bir manadır Hz. Peygamber'in mübarek dilinde: "Hakiki muhacir, Allah'ın yasakladığı şeylerden kaçan, onları terk eden kimsedir." Her an, her yerde, her gönülde, kıyamete kadar devam edecek bir mefhum.

İmandan sonra en faziletli amel statüsü kazandırılmış bir kutlu mana. Kıymeti, inananların zihinlerine ve gönüllerine nakşedilmiş, feyizli bir yol. O yol ki; Hz. Âdem'le başlayan, başta peygamberler olmak üzere, nice kudsîler tarafından iz sürülen ve çağın kutsilerinin Hira Dağı'ndan miras olarak alıp, dünyanın dört bir yanına açacakları bir mukaddes şehrâh.

Allah (c.c.)'ın: "Kim Allah yolunda hicret ederse yeryüzünde gidecek, barınacak birçok yerler de bulur, genişlik de bulur. Kim evinden, Allah'a ve O'nun Peygamberine muhacir olarak çıkıp da sonra kendisine ölüm yetişirse; muhakkak ki, onun mükâfatı Allah'a düşmüştür." İlâhi hitabı…

Yine Yüce Allah'ın : "İşte hicret edenlerin, yurtlarından çıkarılanların, ant olsun suçlarını örteceğim ve ant olsun Allah katından bir mükâfat olmak üzere, onları, altından ırmaklar akan cennetlere de sokacağım. Daha büyük ve güzel mükâfat ise Allah'ın yanındadır." vaat ettiği engin sevabı…

Hz. Peygamber (s.a.s.)'in, en faziletli amelin ne olduğunu soran kimseye: "Şu halde sana hicret gerekir; zira ondan daha efdal amel bilmiyorum." teşvik eden cevabı…

Biat terazisinin bir kefesinde iman, diğer kefesinde hicret… Allah Rasûlü, Mekke'de iman eden herkesi, "Hicret etmeye de

biat etme"ye çağırıyor. İmana denk tutuyor hicreti.

Hz. Âdem, hicretin uhrevi enginliğine ulaşmak için, cennetten dünyaya uzun bir sefere çıkmış; Hz. Nuh, karalardan sonra denizlerde ürperten bir seyahata katlanmış; Hz. İbrahim, Babil, Hicaz, Kenan ili deyip durmadan dolaşmış; Hz. Musa, anne evinden Firavun sarayına, oradan da Mısır ve Eyke arasında hep mekik dokumuş durmuş; Hz. Mesih de, eski peygamberlerin geçtiği bu köprülerden geçmiş. Bu dönemin ilk kutsileri de, dünyanın hemen dört bir yanına sevgi otağları kurmuşlardı.

Şimdi tekmil çağının garipleri, dökülmüş yollara O'nu arıyor. Dolaştıkları her koyda ayrı bir bahar… Onların bağında diken eken gül topluyor, saksağanlar tavus doğuruyor! Nükteleri varlığın gayesine denk; bestelerinde, uhrevî bir ahenk.

Bugün, Afrika çöllerinden Sibirya steplerine kadar uzak iklimlere taşınıyor bu sevgi mirası. Sevgiden otağlar, nurdan tahtlar kuruluyor, adım adım. Veda Dağı'ndan Medine'ye doğan Dolunay`dan ışığını alan ay yüzlülerle zulmetler aydınlanıyor. İki cihan güneşiyle beslenen o toprak misali sinelerinde nice güller kızarıyor. Buz dağları eriyor, çöller gül bahçelerine dönüşüyor. Nağmeler hayat üflüyor.

Ta ki; Dünya, Cennet-âsâ iklimlere kavuşuncaya, nârlar nûra dönüşünceye, çöller gül bahçeleri bitirinceye, ölü gönüller âb-ı hayata kanıncaya kadar.

Arkalarına bakmadan yola revan olanlar, sevda yolcularına el sallayanlar ve mukaddes göç yolcularına kucak açanlar.

Yaşanan tarihin altın kanatlı kuşları, mukaddes göç yolcuları.

Münevver beldeden günümüze taşan mısralar, akseden nağmeler, büyüyen tablolar, yaşanan ve yaşanmakta olan mukaddes göç… Yazılan ve yazılmakta olan Hicret destanı…

Bir Güzel Gurbet Kırım" kitabının önsözünden mülhem tüm eğitim gönüllülerine"

GURBET

Gâh gurbet vatan olur, gâh vatan gurbetlenir
Bir ömrün acıları, gönülde şerbetlenir

Hem vatan hem de gurbet, harsının mayasında
Şu kahraman milletin, bin yıllık hülyasında

Evleri çadır gibi, göç yolunda atılmış
Yol boyu vadilere, yıkılıp da çatılmış

Muhkem inşa edilmiş, lakin antika asar
O zirve binalarda, bir kültürün ruhu var

Camiler medreseler, mamur olmuş sırlarla
O baki eserler ki, yaşamış asırlarla

Hayat ve sanatımız, hüznü şekillendirir
O uzak diyarlarda, hasreti dillendirir

Uzak serhat boyları, olmuş bize aşiyan
Bir nehir efsunuyla, yollarda geçmiş zaman

Çok insan anlayamaz, gurbetin acısını
Kaybedilmiş bir yurdun, onulmaz sancısını

Artık birer gurbettir, bugün eski vatanlar
Fatiha diler orda, şehit düşmüş yatanlar

Şarkılar türkülerde, yanık gurbet kokusu
Hâlâ cezbeder bizi, o yurtların dokusu

Bir hazin maceradır, o serhat serayası
Gurbet akşamlarının, o sessiz vaveylası

Bir akşam gurub ile gülümsüyor bir hülya
Canlandı zihnimizde, eski satvetli rüya

Yürü ey dost gidelim, o ecdat yurtlarına
Selam verip dağların, mekânsız kurtlarına

Hikmet Erbıyık
3 Ocak 2004, Edirne